

Voščimo dobro in lepo v novem letu!

Pogled na praznični Veliki trg v Trstu z mola San Carlo

Foto IG

Uvodnik

Jurij Paljk

Ostanimo povezani!

Leto je že skoraj naokrog; zaradi zaprtja tiskarne, zaradi božično - novoletnih praznikov, italijanske pošte, ki je med prazniki še bolj počasna in nezanesljiva, kot je sicer, je tokratna številka Novega glasa dvojna, v prihodnjem letu pa bomo s prvo številko našega tednika izšli v tednu po prazniku Svetih treh kraljev. Če se ozremo nazaj, lahko zapišemo, da smo veseli, saj ste nam, drage naročnice in dragi naročniki, ostali zvesti v časih, ko se nad vsemi časopisi zgrinjajo črni oblaki, saj nam je uspelo redno izhajati, ohranili smo večino naročnikov, vsakega, ki je odšel v večnost in smo ga za vedno izgubili, se spominjamo s toploto hvaležnostjo, kot smo tudi izjemno veseli vseh novih naročnikov, ki nam vlivajo upanje za prihodnost. Vse le ni tako črno, kot napovedujejo, vse le ni tako slabo, kot se v sedanjem času govori, pa čeprav ne skrivamo zaskrbljenosti predvsem zaradi finančnih rezov, ki jih napoveduje Republika Slovenija za nas, Slovence v zamejstvu in po svetu, ker bi nas hudo prizadeli in nam onemogočili redno delovanje. Po našem mnenju smo dosegli tisti minimum, pod katerega se skorajda ne more iti, vsako nadaljnje krčenje bo pomenilo v našem malem delovnem kolektivu krčenje pri osebnosti in posredno tudi obubožanje našega tednika, ki ne bo mogel več biti tak, kot je, pa naj kdorkoli govori, kar hoče. Že dejstvo, da smo se odrekli vzgajanju novih, mladih časninarjev, bo imelo za vso našo skupnost čez leta pogubne posledice! Obstajajo namreč neki minimalni pogoji, brez katerih normalnega izhajanja časopisa pač ni in ga ne more biti!

/ str. 2

Kako postajati vedno bolj človek?

Bog se veseli našega počlovečenja in pobožanstvenja

Smoo veseli kristjani? Ali pa nas izdajajo obrazi, ki so žalostni, mrki, preračunljivi, naveličani, obupani, nepotrpežljivi in zadirčni? Kako živeti Božič? Kako živeti sredi sveta? Kako živeti življenje?

Evangelij je veselo oznanilo. Ob srečanju sta se veselili Elizabeta in Marija, pa tudi Janez Krstnik, ki še ni bil rojen. Veselili so se pastirji, ko so našli Jezusa ... Jezus nam zagotavlja, da nam veselja ne more vzeti nihče. Celo v času trpljenja in preganjanja smo lahko "polni veselja".

Smo se ob koncu leta vere razveselili apostolske spodbude papeža Frančiška "Evangelii Gaudium" (Evangeljsko veselje)? S tem pismom nam papež predlaga smeri našega življenjskega iskanja in prizadevanja, želi pokazati pot Cerkve v prihodnosti, pravzaprav odpira nove poti. Četudi svet tare mnogo nadlog, smo lahko veseli, ker živimo v času milosti, ker imamo veliko priložnosti za to, da živimo evangelij, ker je stvarnost sama po sebi pozitivna. Kdor sledi Jezusu, je osvobojen greha, žalosti, osamljenosti in prazni-

ne. Jezus nas ljubi, se je za nas učlovečil, za nas je dal svoje življenje, nas osvobajajo, je z nami. Se tega zavedamo?

Kako postajati vedno bolj človek, ustvarjen po Božji podobi, in stopiti v veliko reko veselja? V četrtem poglavju apostolske spodbude se papež sprašuje o družbeni vlogi tistih, ki so srečali Jezusa. To, da smo kristjani misijonarji, ni nekaj postranskega, temveč "smo misijon", na svetu smo prav zaradi tega, da pričujemo za vero, da oznanjamo evangelij. Ni vseeno, ali molimo ali ne, ni vseeno,

ali verujemo v Boga ali ne. Ni vseeno, ali beremo in premišljujemo Sveto pismo ali ne. Ni vseeno, ali sledimo družbenemu nauku Cerkve ali ne. Da

ni vseeno, vemo iz lastne izkušnje, iz življenja. To, kar se dogaja, lahko presojava in izkusimo. Soočamo se z lastnimi slabostmi in grehi, z ekonomskim in vsakršnim neredom, z birokratizmom, z moralizmom in dogmatizmom, z organizirano korupcijo, s črno luknjo, ki vase srka tudi nas? Kdo nas more rešiti? Otrok v jaslih joče! Ta otrok je Vladimir!

Znamo dovolj ceniti svetle zvezde; to, da se mnogi ljudje v ljubezni darujejo za druge? Te žive in resnične zvezde so starši, učitelji in vzgojitelji, zdravniki in medicinske sestre, tisti, ki spremljajo umirajoče, tisti, ki skrbijo za reveže, borci za pravičnost in mir na svetu, podjetniki in obrtniki ... Bog se razodeva v dogodkih. Svet je v neprestanem gibanju. Okoliščine, v katerih smo, se neprestano spreminjajo, zato se vedno znova učimo. Da bi zmogli presojava in se prav odločati, je potrebno Božjo besedo vedno znova premišljevat v novih okoliščinah.

Kje smo? Želimo drug drugemu dobro? Želimo drug drugemu veselja? Ali pa morda "nismo srečni", če nismo žalostni, nesrečni, zapiti in zabiti? Smo kot tisti Janez, ki je Dobro Vilo prosil, da "crknejo" vse sosedove krave, nato pa še njegova, da sosed ne bi mogel k njemu priti po mleko? Samo takrat, ko ljubimo, razumemo ljubezen. Takrat je Božič. To je, ko smo prevzeti od Kristusove nore in brezmejne ljubezni, od njegove zapovedi: "Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj! Kakor sem vas jaz ljubil, tako se tudi vi ljubite med seboj!" (Jn 13, 34).

Bogdan Vidmar

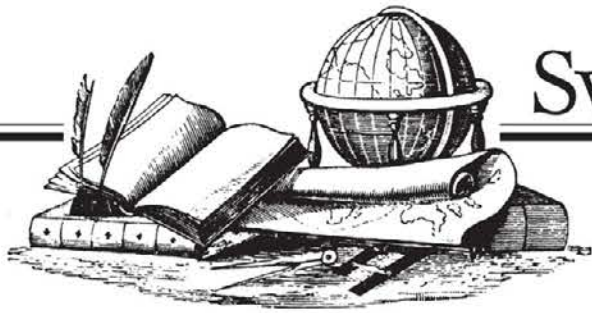

Obvestilo uredništva

Prihodnja in prva številka Novega glasa v letu 2014 bo izšla v četrtek, 16. januarja, v tisk jo bomo poslali v torek, 14. januarja, zato prosimo sodelavce, naj nam prispevke pošljejo najkasneje do ponedeljka, 13. januarja.

**Naj postane
NOVI GLAS
tudi tvoj glas!**

Pomagaj našemu tedniku
s podporno naročnino,
ki znaša 100 evrov.

S 1. strani

Ostanimo povezani!

5. božični dobrodelni koncert

V spomin na dr. Mirka Špacapana

Meseca novembra je minilo že šesto leto, odkar nas je za vedno zapustil dr. Mirko Špacapan, otroški zdravnik, deželni svetnik in pokrajinski odbornik ter vodilna osebnost iz vrst stranke Slovenske skupnosti, zborovski dirigent, glasbenik, igralec, odbornik in predsednik AŠZ Olympia ter nekdanji načelnik in voditelj slovenskih goriških skavtov. Od njegovih dragih, od številnih sodelavcev in kolegov ga je 23. novembra 2007 odtrgala zahrbtna, neozdravljiva bolezen. Kljub veliki praznini, ki je ostala ob Mirkovem prenehanju in nepričakovanom odhodu, pa je njegova vsestranska zapuščina še vedno bogata in spomin nanj je še vedno živ. Osebe, s katerimi je sodeloval, in delovanje, h kateremu je na različne načine pripomogel, so tudi danes priče njegovega prizadevanja za slovensko narodno skupnost. Spomin na pokojnega Mirka je vsem tistim, ki so z njim živeli in sode-

lovali, še vedno v močno spodbudo za vztrajanje. Mirkovo nesebično razdajanje je najbolj izrazil del njegove osebnosti, ki še danes, prav v teh hudih kriznih časih, predstavlja trdno oporo za uspešno nadaljevanje in sodelovanje. Ni čudno torej, da je prav ta Mirkova kre-

post glavna spodbuda, iz katere je nastala zamisel za dobrodelni božični koncert, s katerim ovrednotiti njegov spomin, obenem pa na konkreten način pomagati trpečim, ki so jih prizadele težko ozdravljive bolezni in potrebujejo posebno nego za lajšanje bolečin. Zveza slovenske katoliške prosvete, Združenje cerkvenih pevskih zborov, PD Podgora, AŠZ Olympia, Slovenska zamejska skavtska organizacija, krožek Anton Gregorčič in stranka Slovenska skupnost želijo letos petič zapored počastiti spomin na Mirka Špacapana z božičnim, dobrodelnim koncertom, ki bo v petek, 10. januarja, ob 20.30 v župnijski cerkvi sv. Justa v Podgori. Izkupiček dobrodelnega koncerta bo namenjen društvu "Palativna oskrba - Mirko Špacapan ljubezen za vedno" iz Vidma, ki nudi pomoč pri negi onkoloških bolnikov. Človekoljubno ustanovo vodi dr. Manuela Quaranta Špacapan.

V preteklih letih smo zmanjšali izdatke na vseh ravneh, skoraj izničili smo honorarje za že itak (pre) maloštevilne sodelavce, zamenjali smo tiskarno, da prihranimo, kjerkoli se da, časnikarji tudi fotografiramo, kar ni ustaljena praksa pri drugih časopisih, sami oblikujemo časnik, sami skrbimo za prevajanje reklamnih oglasov, ki nam jih od letos posreduje italijanska agencija Publistar iz Vidma, le-ta namreč skrbi za vse katoliške tednike v Furlaniji Julijski krajini in po dolgem obotavljanju smo se tudi mi odločili, da pristopimo v njihov krog partnerjev, kar sicer pomeni za nas dodatno obremenitev, za Novi glas pa obogatitev. Prišlo je tudi do neljubih spodsrljavov, saj

smo v božični številki imeli manj slovenskih oglaševalcev, kot jih sicer imamo navadno, tudi zato objavljamo spodaj naslov naše reklamne agencije, na katero se lahko vsi tisti, ki bi radi v našem časopisu oglaševali, obrnete. Upamo in si prizadevamo, da se bodo zadeve uredile, čeprav se zavedamo, da so hudi časi in gospodarske rasti še ni na obzoru. Pa vendar ne smemo postati črnogledi, še vedno smo namreč živi in še vedno smo tednik, ki skuša iz tedna v teden biti odraz življenja, dela in upanj slovenske narodne manjšine v Italiji! Obljubljamo, da bomo skušali skrbeti za čim boljše poročanje, pisanje, fotografiranje vsega našega življenja, ki je bogato in

polno, kot vas tudi naprošamo, da se tudi v prihodnje obračate neposredno na urednike, upravo in sodelavce našega tednika, skušali bomo slediti dogajanju, kjerkoli bo možno! Prav tako se zahvaljujemo vsem, ki z nami delate, nas obveščate in nam pomagate, da je naš Novi glas bolj bogat in kakovosten. Na tej strani objavljamo tudi povabilo, da postanete podporni naročniki Novega glasa, če to že niste. Skupaj bomo namreč zmogli več! In skupaj bomo tudi v prihodnje skrbeli, da bo Novi glas ostal zavezan slovenski stvari, demokratičnim ter krščanskim vrednotam! Srečno novo leto vam voščimo in vam kličemo: "Ostanite nam zvesti!"

Celovec

Občni zbor Krščanske kulturne zveze

Krščanska kulturna zveza v Celovcu je v ponedeljek, 16. decembra 2013, imela redni občni zbor, ki je bil v znamenju 60-letnice ustanovitve. Jubileja ustanovitve in 100-letnice rojstva nekdanjega predsednika Lovra Kaslja se je v svojem pozdravnem nagovoru spomnil častni predsednik dr. Janko Zerzer. Za novega predsednika je bil izvoljen dekan mag. Janko Krištof, župnik v Bilčovsu in Št. Ilju. Podpredsednika sta mag. Marija Perne in dr. Zdravko Inzko. Novoizvoljeni predsednik Janko Krištof je v nagovoru poudaril, da je vsak posameznik odgovoren za ohranjanje

kulture in narodne zavesti, še posebej pa je izpostavil družino kot ognjišče kulture in jezika. Vlogo osrednje organi-

bodo posamezni odborniki v organizaciji prevzeli določena težišča in se posvetili izbranim temam. Za novo tajnico je občni zbor izvolil Zalco Kelih-Olip, ki je podčrtala dejavnosti osrednje organizacije in navzočim predstavila raznoliko in obširno delovanje, ki ga izvaja z društvi, za društva in za mladino.

zacije vidi v povezovanju teh posameznikov oz. društev in v nadgradnji kulturnega dela pri društvih. Predstavil je zbranemu občinstvu novi, široko zasnovani odbor, kjer

Za namestnika tajnice je bil izvoljen Martin Kuchling. Nova blagajničarka je Heidi Maurer-Santner, njena namestnica pa mag. Monika Novak-Sabotnik.

Trst / Srečanje SSO z deželnim odbornikom za kulturo

Za učinkovito rabo finančnih sredstev

Deželni odbor Debore Serracchiani se zaveda, kako je pomembna in ključna prisotnost slovenske narodne skupnosti v Furlaniji Julijski krajini, in je obenem izredno zadovoljen zaradi dobrih odnosov, ki jih ima z vlado Republike Slovenije. Glede finančnih sredstev, ki so Slovencem v FJK namenjeni na podlagi zaščitenega zakona 38/01, pa je potrebno, ob razveseljivem dejstvu, da jih je rimska vlada zagotovila v zadovoljivi meri, razviti skupno razmišljanje o njihovi najbolj učinkoviti uporabi. Gre za javni denar in spričo hude gospodarske krize ga je potrebno uporabiti smotrno in etično, tudi ob upoštevanju tega, kar Slovencem v FJK zagotavlja Republika Slovenija. Ne želimo oškodovati pomembnih krajevnih dejavnosti na območju, hočemo pa ustvariti nov postopek za porazdelitev sredstev, ki bi vsem omogočil boljše in učinkovitejšo porabo ter dolgoročno načrtovanje. To je sinteza razmišljanja, ki ga je v torek, 17. decembra, podal deželni odbornik za kulturo Gianni Torrenti na zasedanju izvršnega odbora Sveta slovenskih organizacij v Trstu.

uvajati razdeljevanje na podlagi projektov, kar pa naj ne prizade ne delovanja majhnih krajevnih društev, ki so izredno pomembna za območje, ker so pomemben dejavnik združevanja in gojenja pripadnosti. Štoka je še podčrtal sodelovanje z drugo krovnio organizacijo SKGZ in navedel dobre prakse pri reševanju Slovenskega stalnega gledališča ter skrbi za ostale skupne članice. Odbornik za kulturo Torrenti se

nice Debore Serracchiani, izrazil glede sedanjega sodelovanja z Republiko Slovenijo in podčrtal velik pomen, ki so ga imeli obiski v FJK s strani predsednika Boruta Pahorja. Še najbolj je odmevalo dejstvo, da je predsednik Pahor kar nekajkrat spregovoril v italijanskem jeziku, kar je sicer izven protokolarnih navad, vendar ima močno simbolično sporočilo. V luči čezmejnega sodelovanja in dejstva, da ni več mej, je

je zahvalil za povabilo in poudaril, da pri razdeljevanju sredstev mora priti do določenih sprememb, vendar je zanj pomemben širok dogovor. Ne pride v poštev krčenje ali rezanje sredstev, temveč iskanje, kako na bolj enostaven in učinkovit način izpeljati porazdelitev, da bo v obojestransko korist. Pri tem je še enkrat podčrtal, da ni nikdar izjavil, da bi se na projekte preusmerila polovica sredstev. Po njegovem bi lahko to bilo v razmerju največ do 20%, medtem ko bi ostala sredstva lahko porazdelili preko Zvez, kar bi bistveno razbremenilo deželne urade, ki so v sedanjih razmerah preobremenjeni in se ne morejo posvečati razvojnim programom. Veliko zadovoljstvo je odbornik Torrenti, tudi v imenu predsed-

potrebno razviti inovativne postopke in imeti transparenten pregled nad sredstvi, ki prihajajo iz Slovenije. Pri tem je podčrtal, da želi tudi biti seznanjen s kriznimi stanji, ko do tega pride. Dežela FJK želi pri tem, kolikor je mogoče, pomagati, seveda če ne gre za nepravilnosti. Predsednik SSO Drago Štoka in ostali člani izvršnega odbora so odbornika Torrentija seznanili še z evropskim projektoma Jeziki/Lingua in Enri. Podčrtano je bilo dejstvo, da bi se glede boljše učinkovitosti precej naredilo, ko bi društva in organizacije o višini prispevka izvedeli bistveno prej. Vsekakor je potrebno vedno iskati kakovost, vendar ne tako, da bi bil kdorkoli oškodovan.

Juč

Povejmo na glas

Z lepimi obeti v novo leto

Na pragu novega leta je vsekakor umešno in prav, da se osredotočimo na lepe in spodbudne stvari, pregledamo prehojeno pot in se predvsem ozremo v prihodnost. Ob vsem tem pa še, da se na novo zavemo življenja v naši skupnosti, se pravi v skupnosti Slovencev v Italiji. Mislim, da ni pretirano reči, da smo lahko s svojim delom zadovoljni, da naporov gotovo ni manjkalo in da smo vztrajali v svojem prepričanju, kako je naš delež znotraj tukajšnjega večinskega naroda izrazil in pomemben. V tej luči lahko ugotovimo, da so se na srečo splošne razmere obrnile na bolje, česar smo seveda v vseh smislih veselili. Če nič drugega, se velja spomniti nekaterih naših velikih uspehov, ki so se zgodili v zadnjem času in bi bili brez širših premikov zelo težko možni. Tu ne moremo mimo rajonskih svetov na Goriškem, ki so bili brez primerne upoštevanja naše skupnosti zamrznjeni in bodo imeli možnost spet zaživet. Ne moremo mimo Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje, ki bo imelo sedež v goriškem Trgovskem domu - le-ta je na ta način dosti izraziteje ovrednoten. In med drugimi pridobitvami ne moremo mimo odloka o izvajanju vidne dvojezičnosti v celotnem deželnem prostoru, ki odločno napoveduje uresničevanje ene od bistvenih postavk zaščitenega zakona. Vse to se je zgodilo v prvi vrsti zaradi zavzetosti naše politike in civilne družbe in pa zaradi izjemno dragocenega dejstva, da so se temeljito preobrazili pogledi večinskega naroda na našo narodno sku-

pnost kakor tudi na duha nove Evrope v teh krajih, ki vse bolj daje prostor vsem stvarnostim, in to z manj zadržkov ali celo predsodkov. Zanimivo je, da je t. i. slovenska karta, na katero večinska politika igra z vse večjim pogumom, postala ključ napredovanja in odpiranja vseh brez razlike. Prav naša skupnost je postala sredstvo in priložnost za novo evropeizacijo ob nekoč zloglasni "vzhodni meji" in na to dejstvo smo preprosto lahko ponosni. Ponosni toliko bolj, ker se je v zadnjem obdobju jasno pokazalo, kako smo kljub vsemu dobro organizirani in da ni samoljubna trditev, da celo bolje kot je dro večinskega naroda in naša matična država. Sicer ne premoremo izvoljenega parlamenta, kar seveda ostaja naš cilj, in smo torej na tej ravni nepovezani in brez potrebe kdaj pa kdaj neusklajeni, in vendar delujemo bolje in smotrneje, skoraj nikoli na način škodljivega izključevanja, ki slej ko prej pripelje vsakršno skupnost v zastoj in s tem v mučen občutek brezizhodnosti. Po zaslugi takšne usmerjenosti je zelo bogato in razvejeno naše kulturno in družbeno življenje, ki se nagiba v vse močnejši notranji pretok ter se ga tudi navzven v ustvarjanje vedno globljih povezav z večinskim in matičnim narodom. Predvsem pa kljub pomanjkljivostim premoremo visoko stopnjo medsebojnega razumevanja, ki se ga kot vrednote nemara premalo zavedamo in je od vseh stvari daleč najbolj pomembno - je namreč najtrdnije jamstvo naše smiselne prihodnosti.

Janez Povše

V spomin na Alenko Terčič

Odlikovala jo je nesebična skrb za bližnjega

V četrtek, 12. decembra, se je števerjanska in širša goriška skupnost poslovila od Alenke Terčič, ki jo je v torek, 10. decembra, Bog poklical in jo odrešil dolge bolezni. Alenka Terčič, ki se je rodila 12. oktobra 1939 na Bukovju pri Mižugljelih, je bila najmlajša od osmih otrok Alojza in Frančiške (Fani). V 74 let dolgem življenju je pokazala predvsem veliko občutljivost za pomoč bližnjemu. Kot bolničarka se je zaposlila v goriški psihiatrični bolnišnici, kjer je zgledno skrbela za bolnike, še posebno tiste, ki so bili slovenskega rodu. Poleg bolniške oskrbe si je prizadevala, da bi bila tudi slovenska sv. maša, pri kateri je skrbela za petje. Ko je nastopil znani psihiater in neurolog Franco Basaglia, ki je umskim bolnikom povrnil dostojanstvo, mu je navdušeno pomagala. Veliko skrb je vlagala v čiščenje in urejanje števerjanske cerkve in bila pevka v domačem zboru, vse dokler si ni v Gorici kupila lastnega stanovanja. Leta 1963, ko so na Goriškem nastale prve skvatinje, je bila Alenka Terčič med njimi. Bila je ena prvih načelnic, ki je skrbela za tedenske sestanke in poletne taborne. Pomembno poslanstvo Alenke Terčič je bila skrb za veliko število nečakov; prav vse je peljala na Krn in jim tako posredovala ljubezen do Julijcev. Alenke se bodo spominjali tudi številni pranečaki, katerim je bila skrbna varuška in dobra kuharica. Še posebno pa je bila zvesta Sveti Gori, na katero se je pogosto vzpenjala peš, čez grgarsko planoto. Svojo zadnjo pot je sklenila na števerjanskem pokopališču, kjer uživa zaslužen pokoj.

Kratke

Sv. Miklavž je obiskal tudi otroke v Št mavru

Sveti Miklavž se je prejšnji teden mudil po vsej Goriški. V soboto, 7. decembra, se je ustavil tudi v Št mavru, kjer je najprej obiskal domove tamkajšnjih otrok, zvečer pa še društvene prostore. Pred Miklavževim prihodom so otroci pripravili kratek kulturni program. Vaški otroški zbor je pod vodstvom Lare Feri zapel nekaj pesmi. Skupina starejših otrok pa je, pod mentorstvom Katje Volpi, sproščeno podarila polni dvoran lepno zamišljeno igrice, ki je odslikavala življenje vaških otrok nekoč in njihovo doživljanje Miklavževega večera. Višek je seveda predstavljala prihod sv. Miklavža v spremstvu angelčkov in hudička. Tudi tokrat je otroke opozoril, naj ne čepijo preveč ur pred televizijskim in računalniškim ekranom, naj ubogajo starše in učitelje in naj skrbno opravljajo svoje dolžnosti. Nato je s pomočjo angelčkov razdelil darila otrokom, pa tudi odraslim in staršem; sv. Miklavž jih je ogovoril, oni pa so mu kaj zapeli ali zmolili. Na koncu so se vsi pevci slikali s sv. Miklavžem in mu voščili srečno pot nazaj v nebesa.

Božično vzdušje v jaslih Tika Taka

V ponedeljek, 16. decembra, so v jaslih Tika Taka vzgojiteljice priredile tradicionalno božičnico. Malčki so družinam zapeli pet pesmic, ki so se jih naučili v letošnjem

“šolskem” letu. Venček pesmic se je pričel z dvema jesenskima, Ježek teka teka in Jaz sem mala miška, sledila je Ringa ringaraja sv. Miklavž prihaja ter dve božični, Zima zima bela in Bele snežinke. Čeprav so bili otroci malce prestrašeni, ker so prvič nastopili pred tako veliko publiko, so vseeno pričarali božično vzdušje. Veselili smo se prisotnosti slovenske svetnice na goriški občini, Marilke Koršič. Ob koncu prireditve so si prisotni lahko ogledali kratek posnetek in vzgojiteljice so otrokom razdelile sladkarije, ki jih je podarila občina Gorica.

Prejšnji teden se je končal tečaj slovenščine za italijanske družine, ki je potekal v sklopu projekta Jezik-Lingua; ta je sofinanciran v okviru Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013 iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj in iz nacionalnih sredstev. Ta pobuda je bila zelo zanimiva z didaktičnih vidikov, saj so bili na tečaju prisotni ne samo starši, ampak tudi njihovi otroci. S strokovnjakinjo so se naučili besede za vsakdanjo rabo (barve, sadje, živali, pozdravi). Cilj tečaja je bil prav ta, da starši lahko samostojno in odgovorno sodelujejo pri otrokovem doraščanju v slovenskem okolju.

Msgr. Alojz Uran na “srečanju pod lipami” v Gorici

“Božično sporočilo je sporočilo življenja”

Upokojeni ljubljanski nadškof msgr. Alojz Uran je bil v četrtek, 19. decembra, v Kulturnem centru Lojze Bratuž gost srečanja “pod lipami”, posvečenega Božiču. Na večeru, ki ga je Center organiziral v sodelovanju s Krožkom Anton Gregorčič in dekanijo Štandrež, se je z njim pogovarjal Simon Peter Leban. Msgr. Uran je povedal, da so v otroških letih v domačem okolju ob Božiču skušali čim bolj poglobiti božje otroštvo in temeljno spoznanje, “da nismo sami, da je Bog z nami, da vedno znova stopa v naše bivanje”. Bog je “tisti, ki mu ni vseeno za kogarkoli izmed nas. Prav v adventu in Božiču želi vedno znova poživiti svoje življenje v nas, naših družinah, skupnostih in celotni človeški družini”. Prvi občutki božičnega dogodka so bili, “da je bilo toplo kljub mrazu, svetlo kljub temi, da je bil praznik kljub prepovedi komunističnih oblasti v Jugoslaviji”. Beseda Božič “se skoraj ni smela imenovati”. In vendar je bilo vzdušje veliko bolj umirjeno. Zgodaj so hodili v cerkev, kjer so imeli zornice. V adventu so redno molili rožni venec in, preden je zasnežilo, so iskali mah za jaslice. Na tri svete večere je vodil molitev oče. “Vedno sem ga čutil kot nekega svečenika, ki se zaveda svojega poslanstva in prosi blagoslov”. Na prvi sv. večer je vstal, se v družini zahvalil za vse, prosil odpuščanja, če je koga prizadel, drugim odpustil in prosil, da bi blagoslov ostal na družini tudi v prihodnje. Ko je mali Alojz videl očeta - v težkem trenutku za

družino - s sklenjenimi rokami, je razumel, “da Bog je, da ta Bog je dobi Bog”. Dodal je: “Tudi v zadnjem času, ko sem doživel različne preizkušnje, sem vedno znova čutil prav to: ko ne vidiš pravega smisla, ko ne vidiš, zakaj se stvari dogajajo, skleni roke, kajti prišla bo pomoč”. V današnjem času je vedno bolj opaziti, kako “materialna blaginja na neki način pomeni tudi duhovno osiromašenje”; izgubilo se je doživljanje duhovnega sveta in bogastva, ki ga vera prinaša. Odprtost svetu in vstop v EU sta pomenila tudi vdor določenega načina praznovanja. “Danes mnogi doživljajo Božič brez glavnih temeljev, ampak z obrobni zadevami”... Prevladala je pozunanjenost z bliščem virtualnega sveta. V iskanju lepih trenutkov je gotovo izražena človekova želja, da bi bil srečen; mnogo je iskanja sreče življenja tudi v drogi, igralništvu, alkoholu in različnih oblikah kratkotrajnih dogodkih, ki pa ne dajo notranjega veselja. Iskanje današnjega človeka je iskanje življenja. “Človek ne more živeti brez nekega praznovanja, brez neke vrste bogoslužja; če v današnjem svetu ne najde odgovora pri tistih, ki bi morali posredovati pravi pogled na življenje, potem ga išče na vse mogoče načine”. Žal velikokrat prepozno spozna, da je izbral napačno pot ali slepo ulico. “Danes ne moremo iti nazaj ali ponoviti, kar je bilo pred 50 ali več leti. Moramo se zavedati, da živimo v razmerah in času, ki jih nismo izbrali mi. Nekdo nas je v tem času poklical v življenje; je

lika milost. “Drugače je, če piješ Savo pri Krškem ali pri slapu Savici”... Prav tako je “drugače, če se hraniš s hrano, ki je vsa prežvečena, ali pa greš k izviru življenja, kjer začutiš, da je tam središče vsega dogajanja”.

Bog je po otroku sestopil v človeško življenje. Šel je do najbolj ponižanih in razžaljenih, do največjih globin človeškega trpljenja, da bi tudi zadnjemu zemljanu omogočil, da bi zaživel polnost življenja. Vsaka stvar, ki jo preživimo v povezanosti z Bogom, ima večno vrednost za nas in za druge. “Božično sporočilo je sporočilo življenja”.

Vsak dan imamo prek poročil možnost izvedeti za vse slabo, kar se dogaja v svetu. Manjka pa nam vedeti, kar se je zgodilo lepega. “Življenje je vendarle mavricno, lepo, prijazno. Čim bolj to Božje sporočilo nosimo v sebi, toliko bolj praznujemo skrivnost Božiča”. Msgr. Uran je ob koncu večera vsem prisotnim zaželel - z besedami nekdanjega nadškofa Jožefa Pogačnika: “Sprejmite Kristusa Boga in znali boste, kar ves svet ne zna. Nasmehni se sred'gorja”. Po pesmi jim je podelil svoj blagoslov. / DD

NOVA GORICA Konkatedrala Kristusa Odrešenika

Nova slika

V nedeljo, 15. decembra 2013, je koprski škof dr. Jurij Bizjak, ob navzočnosti župnika Roberta Ušaja in številnih vernikov, pri maši ob enajsti uri blagoslovil novo in pomembno pridobitev župnije Kristusa Odrešenika v Novi Gorici. Gre za sliko “Marije, ki razrešuje vozle”, tako ljubo papežu Frančišku. Slika je avtorska kopija originala iz cerkve St. Peter am Perlach v Augsburgu (avtor je Johann Georg Melchior Schmidtner ok. 1700),

“zavozlanosti”. Tako se bodo od sedaj naprej naši someščani, kakor tudi ljudje od drugod, zatekali k “Mariji, ki razrešuje vozle”, da bi jim pomagala pri

razreševanju vseh življenjskih težav. Več o sami sliki in njenem nastanku v eni prihodnjih številčk Novega glasa!

AV

Mladinski dom Gorica

Lepo uspel osnovni tečaj slovenščine

V Mladinskem domu je v okviru projekta JEZIK-LINGUA, ki je sofinanciran v Programu čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013 iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj in nacionalnih sredstev, potekal 40-urni tečaj slovenščine za negovorce. Uvodno srečanje je v četrtek, 26. septembra, na sedežu v Gorici vodil ravnatelj Mladinskega doma Mauro Leban, sam tečaj pa je potekal od oktobra do decembra v režiji dr. Davida Bandlja in prof. Slavice Radinja. Dvakrat na teden, vsaki po

jezika in njegove uporabe, predvsem s praktičnega vidika. Program tečaja je namreč spodbujal učenje slovenske slovnice in jezika s pomočjo primerov iz vsakdanjega življenja, ki so na obmejnem področju tudi bolj pogosti. Tako je tečajnikom po štiri-desetih urah intenzivnega učenja slovenščine uspelo usvojiti vsaj

minimalne komunikacijske sposobnosti, ki omogočajo govorcem, da se vzpostavijo stiki s slovenščino in njeni osnovni načini uporabe, kakor npr. v trgovini, restavraciji ali pri osebnih predstaviti.

Delo s heterogeno skupino odraslih tečajnikov je pokazalo njihovo močno motivacijo in željo po spoznavanju slovenskega jezika in kulture. Ustvarilo se je komunikativno in ustvarjalno vzdušje, v katerem so zgodovinski predhodki odpadli in pustili prostor odprtemu sprejemanju. Morda nam je tudi s tem tečajem uspelo pokazati, da so se časi vendarle spremenili in da je učenje slovenskega jezika med italijanskimi someščani postalo ena izmed prioritete. Zaradi uspeha sklepnege testa in sproščenege neformalnega druženja ob koncu tečaja so izrazili željo po nadaljevanju, kar je zagotovo največji uspeh.

Pripoved za današnje dni

V kraljestvu računalniških škratov in škratulj

Mija je zelo vedoželjna deklica. Zato rada bere knjige, a tudi gleda risanke, in potem tudi sama riše, prerisuje, izrisuje, dokler se izpod njenega svinčnika ne zakotalijo na papir vsakovrstna pravljica bitja od vilinskih do čudežnih, od orjaških do pritlikavih. Ko se trudna vrne iz šole, večkrat že zelo pozno popoldne, se največkrat ustavi pri dedku in babici, se posladka z dišečo slaščico, nato pa skoči iz kuhinje v dnevno sobo do televizorja. Tako rada bi gledala televizijo, a že priskoči dedek, se postavi junaško pred zaslon in prav nobena beseda ne omehta njegovega trdnega sklepa, da pač gledanje televizije poleni otroke, jih poneumlja in ustvarja apatične mlade ljudi. Mija se ne strinja, zanimajo jo dokumentarni filmi o živalih in o daljnih krajih, pa še risanke in tekmovanja med učenci različnih šol.

A dedek je kot hrast, neomajen, ne premakne se niti za milimeter.

“Tako je, kot sem rekel, in pika”.

Mija se malo pojoka, malo poprosi, se nakremži in skuša izprostiti vsaj dvajset minut gledanja televizije. Nič ne bo, dedek se ne da prepričati, raje ji dovolj, da pod njegovim nadzorstvom vklopi računalnik, in se potem sprehajata sem ter tja po medmrežju in iščeta informacije o čudnih živalskih vrstah, gledata slike iz afriške puščave in savane, poslušata zabavne otroške pesmi, še sama pritegneta zraven in se nato prepustita pevskim vragolijam, pa tudi zaplešeta ob živahnih ritmičnih zimbelenih, pa tudi novjših popevk.

“Tista o mačku Muriju je najlepša”, meni dedek.

“Oh ne, dedek, ti si pa nekoliko nazaj s kartami, lahko bo tudi lepa, a je superstara”, ga odrezavo zavrne Mija.

“Ti ne veš, kako jo je rada poslušala tvoja mamica pred kakšnim desetletjem. Vrteli smo kasete, ved-

no eno in isto, doma in v avtomobilu. Vedno Mačka Murija ali Žogico Nogico. Bili so lepi časi”.

“Ampak dedek, to zdaj ni več moderno, moraš v korak s časom. Zdaj raje pojem nove pesmice. So bolj poskočne, bolj moderne, bolj vesele”.

Ker se večkrat ne moreta zediniti, kaj bi poslušala, kaj zapela, kaj zaplesala, dedek predlaga, naj napišeta mejl mamici v urad.

Mija slovesno sklene, da bo napisala kratko sporočilo na mamin elektronski naslov.

Mamica, imam te rada, kako te pogrešam, pridi me čimprej iskat. In prinesi mi kaj dobrega...

tvoja Mija (in dedek Marko)

Čez nekaj minut se že pojavi na zaslonu mamin odgovor.

Cukrček moj, bodi pridna in ubogaj dedka, dokler ne pridem.

mama

Mijo razganja, mamica ji nič ne piše, kaj ji bo pri nesla. Zato sestavi novo sporočilo.

Mami, kaj mi prineseš?

Mija

Čaka, čaka in čaka. Odgovora ni. Dedek pa se muza. Mija se mora naučiti potrpljenja, preveč je neučakana.

“Kaj je zdaj to?” zaropota nestrpna Mija.

Dedek pa je kar tiho in se hahlja. Mija začne tečnariti, skakati na stolu, jezi se, postaja vse bolj sitna.

“Kakšen otrok, prav podoben svoji mami. Tudi ona je bila včasih prav tako trmasta, prav tako zahtevna”, pomisli dedek.

Mija pa cepeta s copatami, se prestopicava sem ter tja in kriči.

Tedaj se nenadoma računalniški ekran stemni. Zmanjka električni tok in iz računalnikovega ohišja se na tipkovnico usuje kopica drobnih bitij, hrumečih in hreščečih, da preglasijo Mijino cepetanje in kričanje.

Mija obnemi, dedek tudi. Kaj je zdaj to?

Rdeči in rumeni, vitki in okrogli, rožnati in zeleni, nizki in visoki, pikčasti in progasti, mladi in stari, deklice in dečki, prijetno lepi in odurno grdi. Prava škratja parada.

Tu so škrti, tam hitijo škratulje, za roko držijo malčke, škratke, tiste kratke, in škratuljice. Na glavi nosijo kape, škratuljice imajo kot modni dodatek cofe in cofke vseh barv in vrst.

Hip-hop, cop-cop, zacinglja škratuljin cof in zamahne sem ter tja, pobriše se kakšen prahec s tipkovnice. Nato se začne ples računalniških škrtov in škratulj.

Eden skače po tipkah s črkami žšž z ene na drugo, pa spet čžž. Drugi

se preriva prav na njegovo mesto. Gneča je velika na tipkah s števkami 1 2 3 4 5 6 7 8 9, močan škrt skače in priskače 0000000000000000. Oh, kakšen kaos, kakšna zmeda! Na zaslonu pa ni videti ničesar. Vse je temno, čudna bitja tako vreščijo, da si Mija in dedek zatisneta ušesa.

Mija in dedek sta okamenela, ne znata si razložiti, kaj je zdaj to. Gotovo se je računalnik pokvaril in se je kaj hudega zgodilo. Da pa v njem prebivajo vsa ta bitja, to je pa res čudno!

Potuhneto se v naslanjaj in tiho čakata, kaj se bo zgodilo.

Ena, dve, tri minute, in drobcena bitja se množijo in množijo, že so preplavila pisalno mizo, padajo na stol, nato na tla. Škratja poplava in hrumenje.

Hočemo nov svet. Hočemo svobodo.

Hočemo ljubezen. Ekran nas utešnjujejo, dovolj nam je. Hočemo nov svet. Borimo se zanj. Nov svet, noov sveet, dajmo se objet.

Vsi skupaj - za novi svet.

Mija kar ne more verjeti, da so se v računalniku skrivali vsi ti hreščeči škrtki. Zmeden se oklepa dedka, ki jo boža po glavi in jo pomirja.

“Skočil bom pogledat, zakaj ni elektrike. Hitro uredim”.

Dedek se čez kako minuto spet prikaže v stanovanju, vendar se je medtem že spet vrnil električni tok, ekran se je spet osvetlil in miza je spet prazna. Nobenih sledov ni, da se je kdorkoli podil in skakal po njej.

Na zaslonu je vse mirno. Tudi Mija je zdaj pomirjena. Mija kar ne more verjeti, da so se v računalniku skrivali vsi ti hreščeči škrtki. Zmeden se oklepa dedka, ki jo boža po glavi in jo pomirja.

“Skočil bom pogledat, zakaj ni elektrike. Hitro uredim”.

Dedek se čez kako minuto spet prikaže v stanovanju, vendar se je medtem že spet vrnil električni tok, ekran se je spet osvetlil in miza je spet prazna. Nobenih sledov ni, da se je kdorkoli podil in skakal po njej.

Na zaslonu je vse mirno. Tudi Mija je zdaj pomirjena. Mija kar ne more verjeti, da so se v računalniku skrivali vsi ti hreščeči škrtki. Zmeden se oklepa dedka, ki jo boža po glavi in jo pomirja.

“Skočil bom pogledat, zakaj ni elektrike. Hitro uredim”.

Dedek se čez kako minuto spet prikaže v stanovanju, vendar se je medtem že spet vrnil električni tok, ekran se je spet osvetlil in miza je spet prazna. Nobenih sledov ni, da se je kdorkoli podil in skakal po njej.

Na zaslonu je vse mirno. Tudi Mija je zdaj pomirjena. Mija kar ne more verjeti, da so se v računalniku skrivali vsi ti hreščeči škrtki. Zmeden se oklepa dedka, ki jo boža po glavi in jo pomirja.

“Skočil bom pogledat, zakaj ni elektrike. Hitro uredim”.

Dedek se čez kako minuto spet prikaže v stanovanju, vendar se je medtem že spet vrnil električni tok, ekran se je spet osvetlil in miza je spet prazna. Nobenih sledov ni, da se je kdorkoli podil in skakal po njej.

Na zaslonu je vse mirno. Tudi Mija je zdaj pomirjena. Mija kar ne more verjeti, da so se v računalniku skrivali vsi ti hreščeči škrtki. Zmeden se oklepa dedka, ki jo boža po glavi in jo pomirja.

“Skočil bom pogledat, zakaj ni elektrike. Hitro uredim”.

Dedek se čez kako minuto spet prikaže v stanovanju, vendar se je medtem že spet vrnil električni tok, ekran se je spet osvetlil in miza je spet prazna. Nobenih sledov ni, da se je kdorkoli podil in skakal po njej.

Na zaslonu je vse mirno. Tudi Mija je zdaj pomirjena. Mija kar ne more verjeti, da so se v računalniku skrivali vsi ti hreščeči škrtki. Zmeden se oklepa dedka, ki jo boža po glavi in jo pomirja.

Na Slovenskem znanstvenem inštitutu (SZI) na Dunaju

Predstavitev politične biografije o dr. Antonu Gregorčiču

Dne 10. decembra je bila v prostorih Slovenskega znanstvenega inštituta na Dunaju kulturna prireditve, ki je obsegala več ravni. Najprej je bila krajša komemorativna slovesnost ob nenadni smrti akademika prof. dr. Jožeta Trontlja. O njem sta spregovorila direktor SZI doc. dr.

pomembnega politika. Avtor je spregovoril tudi o odnosu goriške duhovščine do Gregorčičevega političnega delovanja, o odnosih med njim in različnimi goriškimi nadškofi ter o odnosih med nekdanjima sošolcema in pozneje kolegoma - profesorjema v goriškem bogoslovju: med dr. Antonom Mahničem in dr. Antonom Gregorčičem. Govor je bil o njegovem sodelovanju pri izvršilni politiki v deželi Goriško-Gradiščanski v več desetletjih pred 1. svetovno vojno in o mnogih rezultatih te realne politike. Gregorčič je svoj del oblasti dosledno uporabljal za uveljavitev slovenskih političnih in gospodarskih interesov na Goriškem. Ravno tako pa je po letu 1899 skrbel, da se ne bi povečevala nevarnost mednarodnih konfliktov v Gorici. Gregorčičevi veliki uspehi na področju privatnega in državnega slovenskega šolstva v Gorici so začasno onemogočili poitalijančevanja slovenske mladine v Gorici. Če ne bi prišlo do voj-

ne in z njo spremembe države, bi bil verjeten rezultat Gregorčičevega sodelovanja na tem področju, da bi bila večina prebivalstva Gorice Slovencev. Kot deželni in državni poslanec ter namestnik deželnega glavarja je dr. Gregorčič veliko dosegel z osebnimi dogovarjanji na ministrstvih in v deželni upravi. S pomočjo dr. Gregorčiča je katoliška smer goriške slovenske politike veliko let obvladovala pomemben del učinkovite deželne politike. Karkoli so dosegli Italijani za ozemlja v Furlaniji, je uporabil kot argument za izvedbo projektov na slovenskem etničnem ozemlju. Odločilno je prispeval tudi k uresničitvi vipavske železnice. Slovenci na Goriškem se mu lahko zahvalijo, da je opustil umirjeno delo bogoslovnega profesorja in šel v divje vode politike in odločilno sodeloval pri tem, da so Slovenci na Goriškem postali enakopravni sodeželani Italijanom. Predavanju, katerega so se udeležili tudi univerzitetni profesorji, doktorandi zgodovine na Dunajski univerzi ter na Dunaju živeči rojaki, so sledila številna vsebinska vprašanja, ki so dodatno osvetlila delovanje dr. Gregorčiča. Poleg monografije o dr. Antonu Gregorčiču so bile predstavljene še vse publikacije, ki jih je izdala Goriška Mohorjeva družba v letu 2013. Prireditve se je končala s prisrčnim druženjem. Predstavitev se je udeležil tudi veleposlanik RS v Avstriji dr. Andrej Rahten, izreden poznavalec zgodovine Slovenske ljudske stranke pred 1. svetovno vojno.

PS

Kaj je sploh sreča?

Ob voščilu - SREČNO!

Ob praznikih in še zlasti ob Novem letu si voščimo srečo! To voščilo nam je postalo že nekakšna navada. Sicer pa vsaj tako mislimo: Če bomo srečni, bo vse dobro in prav! Vendar? Smo si kdaj zastavili vprašanje: “Kaj je sploh sreča?” Definicijo sreče zelo težko postavimo. Vsak človek je svojstven subjekt, ki ima vedno nove želje in včasih tudi nove zahteve, saj vedno obstaja tisti še in tisti še nekaj, kar dokazuje, da nenehno hlastamo po nečem, kar naj bi bila sreča. V trenutku, ko v sebi začutimo srečo, začutimo tudi neki strah, kaj sedaj, kaj bo potem ...

Vernemu človeku je sreča nekaj, kar nas “naredi”, da začutimo, da nam je Bog blizu, da smo v Njegovi bližini. Za sodobni, sekularizirani ali utilitaristični svet je najpomembnejše to, kar je koristno ali ugodno - prijetno. Vendar neki trenutek je lahko ugoden, kaj mu sledilo, je pa vprašanje. Goethe je v Faustu zanimivo napisal: “Ustavi se čas, ti si tako lep!” Kako naj zaustavimo čas, ko pa neizbežno drvi mimo nas, pa naj se tega zavedamo ali ne? Prav zato je vsak človek večni iskalec sreče, čeprav ni nikoli tako srečen, da bi lahko rekel: “Sedaj pa je sreča pri meni in ostane za vedno z menoj!”

Ljudje navadno ne uživamo v sreči drugih, ampak se ob tem v

nas rada pojavi zavist. Ste se kdaj vprašali, zakaj prihaja do zavisti? Odgovor je zelo preprost: zavist v človeku obstaja zato, ker je v človeku tudi zlo! Poznamo starorimski rek: Človek človeku volk. Če pa ga malo priredimo, dobimo lahko tudi takšen rek: “Človek (je) človeku dar!” Drug drugega lahko doživljamo kot dobrobit in ne kot nesrečo. Nihče

odprejo, še prej pa moraš začutiti, da se ti tudi drugi želi odpreti. Tu je dialog ali pogovor, ki je temelj našega medsebojnega veselja.

Ljudje so veseli, če se dobijo skupaj, če so lahko skupaj. Tedaj navadno tudi zapojejo. Človek ne more biti vedno sam, izoliran, zato je za vsakega od nas največja nesreča, če nas kdo prezira ali ko se čutimo zavržene - odpisane. Tisti, ki doživi prezir od drugih, nerazumevanje, pa je veren, se zaveda, da kljub temu nikoli ni sam. Bog ga vedno razume in je z njim! Tako vedno lahko gradi odnos do drugega, obenem pa skupaj z njim do Boga.

Že v vsem starem svetu je bilo znano in v različnih starih kulturah izpričano tako imenovano “zlato pravilo”. Judovski učitelji so ga pred Jezusom razumeli kot bistvo postave. Ko je znamenitega rabija Hilela neki pogan malo zafrkljivo prosil, naj ga naredi za prozelita (tj. spreobrnjenca v judovstvo), a pod pogojem, da ga nauči vso postavo, med tem ko bo stal na eni nogi, mu je ta odgovoril: “Kar tebi ni ljubo, ne stori svojemu bližnjemu: to je vsa Postava, vse drugo je razlaga. Pojdi in se tega nauči”. Jezus je to pravilo sam potrdil: “Tako torej vse, kar hočete, da bi ljudje storili vam, tudi vi storite njim!” Ob drugi priložnosti pa je še poudaril, da je treba drugim delati dobro, ne da bi za to pričakovali kakršno koli povračilo. - In odpadlo bo vprašanje, kaj je dejanska sreča! Mogoče tudi nam v premislek ob teh prazničnih dneh? Pa naj nas v prihajajočem letu spremlja sreča z Božjim žegnomo!

Ambrož Kodelja

Ob predavanju v prostorih Slovenskega znanstvenega inštituta

Vincenc Rajšp in veleposlanik Republike Slovenije v Avstriji dr. Andrej Rahten. Poudarila sta njegov prispevek k bioetiki, kjer je pokojni akademik zahteval varovanje dostojanstva človeškega bitja. Akademik, ki je bil po poklicni usmeritvi zdravnik, je po letu 2008 tudi predsedoval SAZU-ju.

Sledilo je predavanje o pomembnem goriškem politiku iz časa pred 1. svetovno vojno dr. Antonu Gregorčiču. Avtor njegove politične biografije Peter Stres je obširno predstavil njegovo življenje ter duhovniško in politično kariero. Predstavil je analizo problemov, s katerimi se je med svojim delovanjem srečeval dr. Gregorčič, in naštel življenjske dosežke tega izredno

V **Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici je bilo v četrtek, 28. novembra 2013, zasedanje deželne sveta Sveta slovenskih organizacij, na katerem je beseda tekla o izzivih, ki so pred šolo s slovenskim učnim jezikom v Italiji. Zaradi zgoče tematike smo se odločili, da posege štirih predavateljev objavimo v celoti.**

Odprta vprašanja in perspektive slovenske šole

Vprašajmo se najprej, kaj je šolstvo. Odgovor je, da je to institucija in edini segment javne upra-

Peter Černič

ve, v katerem sta slovenščina in slovenska manjšina popolnoma priznani kot subjekt in je slovenski jezik dejansko izenačen z italijanščino. Le tu smo za rimsko vladno vsako leto vidni, ker mora letno izdajati dekrete za državne izpite ipd. Slovenska šola je največji delodajalec za slovensko manjšinsko skupnost. V šolstvu je zaposlenih, mislim, da ne pretiravam, okrog 800 do 1000 oseb. Naša šola je eden redkih profesorjev v manjšini, ki je v zadnjih 50 letih številčno rasel tako po številu zaposlenih kot tudi dijakov nižjih in višjih sol in celo po številu višjih sol - žal ne osnovnih. To je eden redkih profesorjev, v katerih postaja tudi benečija vidna na državnih ravni (dvojezična šola v Špetru). Šolstvo je bogastvo manjšine in prav zato bi mu morali vsi nujno posvetiti več pozornosti in v manjšini sestaviti programsko izhodišče, ki bi odražalo strateške smernice manjšine na tem področju, ker smo drugače prepuščeni vetru časa, in kar nas rešuje, je le izključno prizadevanje ravnateljev, da rešujejo situacijo, ki je večkrat precej tragična. Če ne bomo dobili sku-

pnih vrednot, ki bodo upoštevale tehnične zahteve in vizijo manjšinskega razvoja, bomo tvegali popolno atomizacijo slovenskega šolskega sistema. Vprašljive so tudi izbire, ki nastajajo na nivoju šolske avtonomije s Solami, ki spreminjajo kadre in smeri "malo na hitro". Vodstvo strukture deluje sedaj na nivoju poštrevnosti. Ravnatelj se usklajuje, kot morejo, si pomagajo z mrežami, skušajo zadoščati zakonodaji, mimamo pa organa, ki bi politično (tu rabim izraz v pozitivnem pomenu besede) odločili o šoli. Zgornjo je dejstvo, da mi delujemo znotraj uredele, delovanja šolskega učnega, kot predvideva 13. člen zaščitenega zakona, ki se v prvem odstavku glasi: Za vprašanja, ki zadevajo izobraževanje v slovenskem jeziku, se pri Deželnem šolskem uradu za Furlanijo-Julijsko krajino ustanovi poseben urad, ki ga vodi deželni funkcionar, ki ga imenuje minister za šolstvo, izbran pa je med vodstvenim osebje, ki je nastavljen v odreditvi in periferni šolski upravi, ter vodstvenim osebje šol s slovenskim učnim jezikom. Ta urad je pristojen za razporeditev osebja na šolah in zavodih s slovenskim učnim jezikom. Mi pa smo pristali na razpis in na nevtralnemu imenovanju funkcionarja - to je zame nerazumljivo in ponižujoče. Če želimo imeti še našo glavo oz. našo avtonomijo, bomo imeli vsaj neposreden stik z ministrom na tej najvišji ravni ali pa bomo delali kot računovodje??

Spet drugo vprašanje zadeva imenovanje kadrova, saj se soočamo s kroničnim pomanjkanjem kvalificiranih kadrov. Pri manjkajočih nam inšpektorji, ravnateljska mesta niso vsa krita, podobno je s tajniškimi mesti, profesorjev za poučevanje slovenskega jezika je premalo. Obstaja problem stolic, ker ni dovolj učnih ur. Čez kakšno leto se bo pojavil problem učiteljev. Italijanski sistem ne usposablja učiteljev za slovenske šole (ne bi ho-

stvenim osebje šol s slovenskim učnim jezikom. Ta urad je pristojen za razporeditev osebja na šolah in zavodih s slovenskim učnim jezikom. Mi pa smo pristali na razpis in na nevtralnemu imenovanju funkcionarja - to je zame nerazumljivo in ponižujoče. Če želimo imeti še našo glavo oz. našo avtonomijo, bomo imeli vsaj neposreden stik z ministrom na tej najvišji ravni ali pa bomo delali kot računovodje??

Neva Zaghet

stvenim osebje šol s slovenskim učnim jezikom. Ta urad je pristojen za razporeditev osebja na šolah in zavodih s slovenskim učnim jezikom. Mi pa smo pristali na razpis in na nevtralnemu imenovanju funkcionarja - to je zame nerazumljivo in ponižujoče. Če želimo imeti še našo glavo oz. našo avtonomijo, bomo imeli vsaj neposreden stik z ministrom na tej najvišji ravni ali pa bomo delali kot računovodje??

stvenim osebje šol s slovenskim učnim jezikom. Ta urad je pristojen za razporeditev osebja na šolah in zavodih s slovenskim učnim jezikom. Mi pa smo pristali na razpis in na nevtralnemu imenovanju funkcionarja - to je zame nerazumljivo in ponižujoče. Če želimo imeti še našo glavo oz. našo avtonomijo, bomo imeli vsaj neposreden stik z ministrom na tej najvišji ravni ali pa bomo delali kot računovodje??

predvsem sebe in svojo kariero v lastni stranki, za to pa so pripravljene zakaokati prihodnostne upravne avtonomije manšine. Ne pozabimo, da so slovenske občine ukinjali in združevali v času fašizma, zato bo zanimivo videti, kdo se težnjam iz tistih časov upira tudi v vsakdanjem političnem delu in ne samo na proslavah. Kako se bo stranka SSK udeležila evropskih volitev? Računamo na ponovno kandidaturu SSK na listi Južnotirrolske ljudske stranke (SVP), ki se bo predvidoma poslužila t. im. olašanskega sistema izvolitve in v povezavi s PD poskušala potrditi izvolitev Herberta Dorfmannu, s njim smo se sestali že poleti, tako da računamo na potrditev sodelovanja in njegovo potrditev. SSK pa bo morala poiskati ugodnega slovenskega kandidata, ki ga bo SVP uvrstila na svojo listo.

Spomniti bodo občinske volitve v skoraj vseh slovenskih občinah. Kako se stranka pripravlja na to preizkušnjo? Boste slovenski komponenti v Demok-

ratel odpreti vprašanja profesorjev, kjer se stvari rešujejo z priložnostnimi natečaji). Velik manko so avtobusni prevozi iz Benečije, kjer imamo nižjo srednjo šolo. Zakaj ne poskrbimo, da se ustvari zveza, ki bo tem dijakom omogočila prihod v Gorico? Podobno je tudi v Laškem, kjer so prevozi v pristojnosti lokalnih uprav in od njih imamo pravico zahtevati, da pripeljejo otroke v slovensko šolo. Odprti vprašanja ostajata še problem dvojezičnih doklad in priznanja Sindikata slovenske šole. Druga plat mojega razmišljanja zadeva vprašanje: kaj je šola za dijake in za javno mnenje? Tu imamo opraviti z nekaterimi predsodki, kot se v latinščini pravi: bacon - idola specus in idola theatri. Za nekoga slovenske šole, ker so dvojezične, ustvarjajo zmedo (glej uvodnik Martina Breclja na Primorskem o večjezičnosti) ali, ker so majhne šole, so slabe šole (glej primer osnovne šole na Vrhu pri Sovodnjah, kjer je povprečje visokošolske izobrazbe nad srednjo stopnjo). Obstajajo tudi vprašljiva mnenja, kot to, da italijanski otroci nujno nižajo nivo znanja slovenskega jezika v slovenskih šolah. Kaj pomeni? Kaj upoštevamo kot merilo? Koliko slovenskih besed dejansko obvladajo otroci naših šol? V katerih govornih "položajih" so testirani oz. so sploh testirani? Na kaj se osredot-

naši dijaki, ko gredo v Novo Gorico ali Ljubljano, res niso sposobni sporazumevati z vrstniki. Sprašujem se, ali naši dijaki na slovenski univerzi opravljajo tečaj slovensčine, in tudi če bi jih slučajno delali, ali se ne dogaja, da v Italiji italijanski dijaki morajo opravljati tečaje italijanščine? Sprašujem se tudi, ali naši dijaki na univerzi v Sloveniji napredujejo, tudi tisti, ki prihajajo iz italijanskih družin, ali ne? Sprašujem se, kako je s sprejemanjem na univerzi? Meni se zdi, da glede vsega tega imamo v manjšini preveč zmede in da se vprašanju lotevamo zelo abstraktno, tako da obravnavamo jezik kot nekaj absolutnega, kot neki model perfektnosti, ki je nam manjšincem nedosegljiv. Pri tem pa se sprašujem, koliko isti standard dosegajo slovenski dijaki. Če poslušam slovensko televizijo, imam osebno tudi kak dvom, da obstaja povprečno zelo velik odklon. Zato bi bilo dobro, da se otresemo kakega kompleksa manjvrednosti in se stvari lotimo malo bolj stvarno. Jasnje je, da obstajajo govorni položaji, ki jih naši dijaki ne obvladajo, jasno je, da določene strokovnega ali tehničnega izražanja niso sposobni, a jasno je tudi, da kdor koli stopi potem v tisto okolje, se tega zlahko nauči, kot se verjetno enako nauči kak drug njegov vrstnik.

Ko govorimo o šoli, se mi zdi pomembno, da se raje osredotčimo na kakovost šole. Dobra šola je tista šola, ki ne uči recitiranja praznih jezikovnih formul, ki lepo zvenijo v tem ali drugem jeziku. Dobra šola je tista šola, ki dijakom posreduje znanje in z znanjem posreduje tudi vsi tisto terminologijo in vse tiste jezikovne spretnosti, ki so nujne, da to znanje prenaša naprej. Torej velja latinski princip: Rem tenet verba sequentur.

To pomeni, da obstajajo nujno segmenti znanja, ki jih dijakom šola ne posreduje in ki jih oni sprejemajo iz drugih okolij. To pa ne pomeni, da v trenutku, ko se bodo zaradi dela ali kakega drugega razloga morali soočiti z istimi pojmi v slovenskem je-

ziku, jih ne bodo sposobni po prvi težavi, ki jo vsaka novost predpostavlja, pravilno uporabljati. Svoj poseg končujem z mnenjem, da so standardi priprave, ki jih nudi slovenska šola v Italiji, primerljivi z ostalimi in da je pretirana fokalizacija na problemu jezika zelo zavajajoča. Težave, vezane na vključevanje neslovensko govorečih otrok, so vprašanja tehnične narave in se morajo reševati tehnično. Tukaj bi spomnil na figuro olaševalcev (facilitatori culturali), za ka-

zaku, jih ne bodo sposobni po prvi težavi, ki jo vsaka novost predpostavlja, pravilno uporabljati. Svoj poseg končujem z mnenjem, da so standardi priprave, ki jih nudi slovenska šola v Italiji, primerljivi z ostalimi in da je pretirana fokalizacija na problemu jezika zelo zavajajoča. Težave, vezane na vključevanje neslovensko govorečih otrok, so vprašanja tehnične narave in se morajo reševati tehnično. Tukaj bi spomnil na figuro olaševalcev (facilitatori culturali), za ka-

tere ni nikoli nihče zaposlil. Znanje slovensčine se bo utrjevalo toliko bolj, kolikor bolj se bodo širila okolja, v katerem bodo dijaki uporabljali slovensčino. Tu pa stopajo v ospredje društva in obšolske dejavnosti, kjer naj bi se tudi dejavnost odlogijo in vse tiste jezikovne spretnosti, ki so nujne, da to znanje prenaša naprej. Torej velja latinski princip: Rem tenet verba sequentur.

To pomeni, da obstajajo nujno segmenti znanja, ki jih dijakom šola ne posreduje in ki jih oni sprejemajo iz drugih okolij. To pa ne pomeni, da v trenutku, ko se bodo zaradi dela ali kakega drugega razloga morali soočiti z istimi pojmi v slovenskem je-

stjo. Upam, da bo torej tudi tukaj prevladal interes občanov in da ne bomo več poslušali izgovorov, da ni še čas za take spremembe: Jugoslavije ni več že več kot dvajset let, prav toliko časa je minilo od padca Berlinskega zidu. Upam, da bodo to končno ugotovili tudi lokalni krožki PD v naših občinah. Kljub vsem krizam in težavam je model zbirne stranke tisti in edini, ki mu je uspelo se ohraniti v času. Kako vidiš stranko SSK v prihodnje, tudi v luči vse-manjšinskih volitev? Dejstva govorijo v tem smislu: SSK je edina stranka v naši deželi, ki je preživela prvo in drugo republiko, akcijo čistih rok, Grillovo gibanje in še marsikaj. Naša stranka nastopa na volitvah tako rekoč vsako leto, prav tako Slovenci na listah italijanskih strank, bolj ali manj uspešno. Volitve torej imamo in svoje izvolitve zastopnike v javnih upravnih tudi. Imamo tudi svoje organizirane politične stranke: Slovensko stranko, koordinacijo Slovencev v eni od strank

stjo. Upam, da bo torej tudi tukaj prevladal interes občanov in da ne bomo več poslušali izgovorov, da ni še čas za take spremembe: Jugoslavije ni več že več kot dvajset let, prav toliko časa je minilo od padca Berlinskega zidu. Upam, da bodo to končno ugotovili tudi lokalni krožki PD v naših občinah. Kljub vsem krizam in težavam je model zbirne stranke tisti in edini, ki mu je uspelo se ohraniti v času. Kako vidiš stranko SSK v prihodnje, tudi v luči vse-manjšinskih volitev? Dejstva govorijo v tem smislu: SSK je edina stranka v naši deželi, ki je preživela prvo in drugo republiko, akcijo čistih rok, Grillovo gibanje in še marsikaj. Naša stranka nastopa na volitvah tako rekoč vsako leto, prav tako Slovenci na listah italijanskih strank, bolj ali manj uspešno. Volitve torej imamo in svoje izvolitve zastopnike v javnih upravnih tudi. Imamo tudi svoje organizirane politične stranke: Slovensko stranko, koordinacijo Slovencev v eni od strank

stjo. Upam, da bo torej tudi tukaj prevladal interes občanov in da ne bomo več poslušali izgovorov, da ni še čas za take spremembe: Jugoslavije ni več že več kot dvajset let, prav toliko časa je minilo od padca Berlinskega zidu. Upam, da bodo to končno ugotovili tudi lokalni krožki PD v naših občinah. Kljub vsem krizam in težavam je model zbirne stranke tisti in edini, ki mu je uspelo se ohraniti v času. Kako vidiš stranko SSK v prihodnje, tudi v luči vse-manjšinskih volitev? Dejstva govorijo v tem smislu: SSK je edina stranka v naši deželi, ki je preživela prvo in drugo republiko, akcijo čistih rok, Grillovo gibanje in še marsikaj. Naša stranka nastopa na volitvah tako rekoč vsako leto, prav tako Slovenci na listah italijanskih strank, bolj ali manj uspešno. Volitve torej imamo in svoje izvolitve zastopnike v javnih upravnih tudi. Imamo tudi svoje organizirane politične stranke: Slovensko stranko, koordinacijo Slovencev v eni od strank

stjo. Upam, da bo torej tudi tukaj prevladal interes občanov in da ne bomo več poslušali izgovorov, da ni še čas za take spremembe: Jugoslavije ni več že več kot dvajset let, prav toliko časa je minilo od padca Berlinskega zidu. Upam, da bodo to končno ugotovili tudi lokalni krožki PD v naših občinah. Kljub vsem krizam in težavam je model zbirne stranke tisti in edini, ki mu je uspelo se ohraniti v času. Kako vidiš stranko SSK v prihodnje, tudi v luči vse-manjšinskih volitev? Dejstva govorijo v tem smislu: SSK je edina stranka v naši deželi, ki je preživela prvo in drugo republiko, akcijo čistih rok, Grillovo gibanje in še marsikaj. Naša stranka nastopa na volitvah tako rekoč vsako leto, prav tako Slovenci na listah italijanskih strank, bolj ali manj uspešno. Volitve torej imamo in svoje izvolitve zastopnike v javnih upravnih tudi. Imamo tudi svoje organizirane politične stranke: Slovensko stranko, koordinacijo Slovencev v eni od strank

stjo. Upam, da bo torej tudi tukaj prevladal interes občanov in da ne bomo več poslušali izgovorov, da ni še čas za take spremembe: Jugoslavije ni več že več kot dvajset let, prav toliko časa je minilo od padca Berlinskega zidu. Upam, da bodo to končno ugotovili tudi lokalni krožki PD v naših občinah. Kljub vsem krizam in težavam je model zbirne stranke tisti in edini, ki mu je uspelo se ohraniti v času. Kako vidiš stranko SSK v prihodnje, tudi v luči vse-manjšinskih volitev? Dejstva govorijo v tem smislu: SSK je edina stranka v naši deželi, ki je preživela prvo in drugo republiko, akcijo čistih rok, Grillovo gibanje in še marsikaj. Naša stranka nastopa na volitvah tako rekoč vsako leto, prav tako Slovenci na listah italijanskih strank, bolj ali manj uspešno. Volitve torej imamo in svoje izvolitve zastopnike v javnih upravnih tudi. Imamo tudi svoje organizirane politične stranke: Slovensko stranko, koordinacijo Slovencev v eni od strank

stjo. Upam, da bo torej tudi tukaj prevladal interes občanov in da ne bomo več poslušali izgovorov, da ni še čas za take spremembe: Jugoslavije ni več že več kot dvajset let, prav toliko časa je minilo od padca Berlinskega zidu. Upam, da bodo to končno ugotovili tudi lokalni krožki PD v naših občinah. Kljub vsem krizam in težavam je model zbirne stranke tisti in edini, ki mu je uspelo se ohraniti v času. Kako vidiš stranko SSK v prihodnje, tudi v luči vse-manjšinskih volitev? Dejstva govorijo v tem smislu: SSK je edina stranka v naši deželi, ki je preživela prvo in drugo republiko, akcijo čistih rok, Grillovo gibanje in še marsikaj. Naša stranka nastopa na volitvah tako rekoč vsako leto, prav tako Slovenci na listah italijanskih strank, bolj ali manj uspešno. Volitve torej imamo in svoje izvolitve zastopnike v javnih upravnih tudi. Imamo tudi svoje organizirane politične stranke: Slovensko stranko, koordinacijo Slovencev v eni od strank

stjo. Upam, da bo torej tudi tukaj prevladal interes občanov in da ne bomo več poslušali izgovorov, da ni še čas za take spremembe: Jugoslavije ni več že več kot dvajset let, prav toliko časa je minilo od padca Berlinskega zidu. Upam, da bodo to končno ugotovili tudi lokalni krožki PD v naših občinah. Kljub vsem krizam in težavam je model zbirne stranke tisti in edini, ki mu je uspelo se ohraniti v času. Kako vidiš stranko SSK v prihodnje, tudi v luči vse-manjšinskih volitev? Dejstva govorijo v tem smislu: SSK je edina stranka v naši deželi, ki je preživela prvo in drugo republiko, akcijo čistih rok, Grillovo gibanje in še marsikaj. Naša stranka nastopa na volitvah tako rekoč vsako leto, prav tako Slovenci na listah italijanskih strank, bolj ali manj uspešno. Volitve torej imamo in svoje izvolitve zastopnike v javnih upravnih tudi. Imamo tudi svoje organizirane politične stranke: Slovensko stranko, koordinacijo Slovencev v eni od strank

stjo. Upam, da bo torej tudi tukaj prevladal interes občanov in da ne bomo več poslušali izgovorov, da ni še čas za take spremembe: Jugoslavije ni več že več kot dvajset let, prav toliko časa je minilo od padca Berlinskega zidu. Upam, da bodo to končno ugotovili tudi lokalni krožki PD v naših občinah. Kljub vsem krizam in težavam je model zbirne stranke tisti in edini, ki mu je uspelo se ohraniti v času. Kako vidiš stranko SSK v prihodnje, tudi v luči vse-manjšinskih volitev? Dejstva govorijo v tem smislu: SSK je edina stranka v naši deželi, ki je preživela prvo in drugo republiko, akcijo čistih rok, Grillovo gibanje in še marsikaj. Naša stranka nastopa na volitvah tako rekoč vsako leto, prav tako Slovenci na listah italijanskih strank, bolj ali manj uspešno. Volitve torej imamo in svoje izvolitve zastopnike v javnih upravnih tudi. Imamo tudi svoje organizirane politične stranke: Slovensko stranko, koordinacijo Slovencev v eni od strank

stjo. Upam, da bo torej tudi tukaj prevladal interes občanov in da ne bomo več poslušali izgovorov, da ni še čas za take spremembe: Jugoslavije ni več že več kot dvajset let, prav toliko časa je minilo od padca Berlinskega zidu. Upam, da bodo to končno ugotovili tudi lokalni krožki PD v naših občinah. Kljub vsem krizam in težavam je model zbirne stranke tisti in edini, ki mu je uspelo se ohraniti v času. Kako vidiš stranko SSK v prihodnje, tudi v luči vse-manjšinskih volitev? Dejstva govorijo v tem smislu: SSK je edina stranka v naši deželi, ki je preživela prvo in drugo republiko, akcijo čistih rok, Grillovo gibanje in še marsikaj. Naša stranka nastopa na volitvah tako rekoč vsako leto, prav tako Slovenci na listah italijanskih strank, bolj ali manj uspešno. Volitve torej imamo in svoje izvolitve zastopnike v javnih upravnih tudi. Imamo tudi svoje organizirane politične stranke: Slovensko stranko, koordinacijo Slovencev v eni od strank

stjo. Upam, da bo torej tudi tukaj prevladal interes občanov in da ne bomo več poslušali izgovorov, da ni še čas za take spremembe: Jugoslavije ni več že več kot dvajset let, prav toliko časa je minilo od padca Berlinskega zidu. Upam, da bodo to končno ugotovili tudi lokalni krožki PD v naših občinah. Kljub vsem krizam in težavam je model zbirne stranke tisti in edini, ki mu je uspelo se ohraniti v času. Kako vidiš stranko SSK v prihodnje, tudi v luči vse-manjšinskih volitev? Dejstva govorijo v tem smislu: SSK je edina stranka v naši deželi, ki je preživela prvo in drugo republiko, akcijo čistih rok, Grillovo gibanje in še marsikaj. Naša stranka nastopa na volitvah tako rekoč vsako leto, prav tako Slovenci na listah italijanskih strank, bolj ali manj uspešno. Volitve torej imamo in svoje izvolitve zastopnike v javnih upravnih tudi. Imamo tudi svoje organizirane politične stranke: Slovensko stranko, koordinacijo Slovencev v eni od strank

stjo. Upam, da bo torej tudi tukaj prevladal interes občanov in da ne bomo več poslušali izgovorov, da ni še čas za take spremembe: Jugoslavije ni več že več kot dvajset let, prav toliko časa je minilo od padca Berlinskega zidu. Upam, da bodo to končno ugotovili tudi lokalni krožki PD v naših občinah. Kljub vsem krizam in težavam je model zbirne stranke tisti in edini, ki mu je uspelo se ohraniti v času. Kako vidiš stranko SSK v prihodnje, tudi v luči vse-manjšinskih volitev? Dejstva govorijo v tem smislu: SSK je edina stranka v naši deželi, ki je preživela prvo in drugo republiko, akcijo čistih rok, Grillovo gibanje in še marsikaj. Naša stranka nastopa na volitvah tako rekoč vsako leto, prav tako Slovenci na listah italijanskih strank, bolj ali manj uspešno. Volitve torej imamo in svoje izvolitve zastopnike v javnih upravnih tudi. Imamo tudi svoje organizirane politične stranke: Slovensko stranko, koordinacijo Slovencev v eni od strank

stjo. Upam, da bo torej tudi tukaj prevladal interes občanov in da ne bomo več poslušali izgovorov, da ni še čas za take spremembe: Jugoslavije ni več že več kot dvajset let, prav toliko časa je minilo od padca Berlinskega zidu. Upam, da bodo to končno ugotovili tudi lokalni krožki PD v naših občinah. Kljub vsem krizam in težavam je model zbirne stranke tisti in edini, ki mu je uspelo se ohraniti v času. Kako vidiš stranko SSK v prihodnje, tudi v luči vse-manjšinskih volitev? Dejstva govorijo v tem smislu: SSK je edina stranka v naši deželi, ki je preživela prvo in drugo republiko, akcijo čistih rok, Grillovo gibanje in še marsikaj. Naša stranka nastopa na volitvah tako rekoč vsako leto, prav tako Slovenci na listah italijanskih strank, bolj ali manj uspešno. Volitve torej imamo in svoje izvolitve zastopnike v javnih upravnih tudi. Imamo tudi svoje organizirane politične stranke: Slovensko stranko, koordinacijo Slovencev v eni od strank

stjo. Upam, da bo torej tudi tukaj prevladal interes občanov in da ne bomo več poslušali izgovorov, da ni še čas za take spremembe: Jugoslavije ni več že več kot dvajset let, prav toliko časa je minilo od padca Berlinskega zidu. Upam, da bodo to končno ugotovili tudi lokalni krožki PD v naših občinah. Kljub vsem krizam in težavam je model zbirne stranke tisti in edini, ki mu je uspelo se ohraniti v času. Kako vidiš stranko SSK v prihodnje, tudi v luči vse-manjšinskih volitev? Dejstva govorijo v tem smislu: SSK je edina stranka v naši deželi, ki je preživela prvo in drugo republiko, akcijo čistih rok, Grillovo gibanje in še marsikaj. Naša stranka nastopa na volitvah tako rekoč vsako leto, prav tako Slovenci na listah italijanskih strank, bolj ali manj uspešno. Volitve torej imamo in svoje izvolitve zastopnike v javnih upravnih tudi. Imamo tudi svoje organizirane politične stranke: Slovensko stranko, koordinacijo Slovencev v eni od strank

stjo. Upam, da bo torej tudi tukaj prevladal interes občanov in da ne bomo več poslušali izgovorov, da ni še čas za take spremembe: Jugoslavije ni več že več kot dvajset let, prav toliko časa je minilo od padca Berlinskega zidu. Upam, da bodo to končno ugotovili tudi lokalni krožki PD v naših občinah. Kljub vsem krizam in težavam je model zbirne stranke tisti in edini, ki mu je uspelo se ohraniti v času. Kako vidiš stranko SSK v prihodnje, tudi v luči vse-manjšinskih volitev? Dejstva govorijo v tem smislu: SSK je edina stranka v naši deželi, ki je preživela prvo in drugo republiko, akcijo čistih rok, Grillovo gibanje in še marsikaj. Naša stranka nastopa na volitvah tako rekoč vsako leto, prav tako Slovenci na listah italijanskih strank, bolj ali manj uspešno. Volitve torej imamo in svoje izvolitve zastopnike v javnih upravnih tudi. Imamo tudi svoje organizirane politične stranke: Slovensko stranko, koordinacijo Slovencev v eni od strank

stjo. Upam, da bo torej tudi tukaj prevladal interes občanov in da ne bomo več poslušali izgovorov, da ni še čas za take spremembe: Jugoslavije ni več že več kot dvajset let, prav toliko časa je minilo od padca Berlinskega zidu. Upam, da bodo to končno ugotovili tudi lokalni krožki PD v naših občinah. Kljub vsem krizam in težavam je model zbirne stranke tisti in edini, ki mu je uspelo se ohraniti v času. Kako vidiš stranko SSK v prihodnje, tudi v luči vse-manjšinskih volitev? Dejstva govorijo v tem smislu: SSK je edina stranka v naši deželi, ki je preživela prvo in drugo republiko, akcijo čistih rok, Grillovo gibanje in še marsikaj. Naša stranka nastopa na volitvah tako rekoč vsako leto, prav tako Slovenci na listah italijanskih strank, bolj ali manj uspešno. Volitve torej imamo in svoje izvolitve zastopnike v javnih upravnih tudi. Imamo tudi svoje organizirane politične stranke: Slovensko stranko, koordinacijo Slovencev v eni od strank

stjo. Upam, da bo torej tudi tukaj prevladal interes občanov in da ne bomo več poslušali izgovorov, da ni še čas za take spremembe: Jugoslavije ni več že več kot dvajset let, prav toliko časa je minilo od padca Berlinskega zidu. Upam, da bodo to končno ugotovili tudi lokalni krožki PD v naših občinah. Kljub vsem krizam in težavam je model zbirne stranke tisti in edini, ki mu je uspelo se ohraniti v času. Kako vidiš stranko SSK v prihodnje, tudi v luči vse-manjšinskih volitev? Dejstva govorijo v tem smislu: SSK je edina stranka v naši deželi, ki je preživela prvo in drugo republiko, akcijo čistih rok, Grillovo gibanje in še marsikaj. Naša stranka nastopa na volitvah tako rekoč vsako leto, prav tako Slovenci na listah italijanskih strank, bolj ali manj uspešno. Volitve torej imamo in svoje izvolitve zastopnike v javnih upravnih tudi. Imamo tudi svoje organizirane politične stranke: Slovensko stranko, koordinacijo Slovencev v eni od strank

stjo. Upam, da bo torej tudi tukaj prevladal interes občanov in da ne bomo več poslušali izgovorov, da ni še čas za take spremembe: Jugoslavije ni več že več kot dvajset let, prav toliko časa je minilo od padca Berlinskega zidu. Upam, da bodo to končno ugotovili tudi lokalni krožki PD v naših občinah. Kljub vsem krizam in težavam je model zbirne stranke tisti in edini, ki mu je uspelo se ohraniti v času. Kako vidiš stranko SSK v prihodnje, tudi v luči vse-manjšinskih volitev? Dejstva govorijo v tem smislu: SSK je edina stranka v naši deželi, ki je preživela prvo in drugo republiko, akcijo čistih rok, Grillovo gibanje in še marsikaj. Naša stranka nastopa na volitvah tako rekoč vsako leto, prav tako Slovenci na listah italijanskih strank, bolj ali manj uspešno. Volitve torej imamo in svoje izvolitve zastopnike v javnih upravnih tudi. Imamo tudi svoje organizirane politične stranke: Slovensko stranko, koordinacijo Slovencev v eni od strank

stjo. Upam, da bo torej tudi tukaj prevladal interes občanov in da ne bomo več poslušali izgovorov, da ni še čas za take spremembe: Jugoslavije ni več že več kot dvajset let, prav toliko časa je minilo od padca Berlinskega zidu. Upam, da bodo to končno ugotovili tudi lokalni krožki PD v naših občinah. Kljub vsem krizam in težavam je model zbirne stranke tisti in edini, ki mu je uspelo se ohraniti v času. Kako vidiš stranko SSK v prihodnje, tudi v luči vse-manjšinskih volitev? Dejstva govorijo v tem smislu: SSK je edina stranka v naši deželi, ki je preživela prvo in drugo republiko, akcijo čistih rok, Grillovo gibanje in še marsikaj. Naša stranka nastopa na volitvah tako rekoč vsako leto, prav tako Slovenci na listah italijanskih strank, bolj ali manj uspešno. Volitve torej imamo in svoje izvolitve zastopnike v javnih upravnih tudi. Imamo tudi svoje organizirane politične stranke: Slovensko stranko, koordinacijo Slovencev v eni od strank

stjo. Upam, da bo torej tudi tukaj prevladal interes občanov in da ne bomo več poslušali izgovorov, da ni še čas za take spremembe: Jugoslavije ni več že več kot dvajset let, prav toliko časa je minilo od padca Berlinskega zidu. Upam, da bodo to končno ugotovili tudi lokalni krožki PD v naših občinah. Kljub vsem krizam in težavam je model zbirne stranke tisti in edini, ki mu je uspelo se ohraniti v času. Kako vidiš stranko SSK v prihodnje, tudi v luči vse-manjšinskih volitev? Dejstva govorijo v tem smislu: SSK je edina stranka v naši deželi, ki je preživela prvo in drugo republiko, akcijo čistih rok, Grillovo gibanje in še marsikaj. Naša stranka nastopa na volitvah tako rekoč vsako leto, prav tako Slovenci na listah italijanskih strank, bolj ali manj uspešno. Volitve torej imamo in svoje izvolitve zastopnike v javnih upravnih tudi. Imamo tudi svoje organizirane politične stranke: Slovensko stranko, koordinacijo Slovencev v eni od strank

stjo. Upam, da bo torej tudi tukaj prevladal interes občanov in da ne bomo več poslušali izgovorov, da ni še čas za take spremembe: Jugoslavije ni več že več kot dvajset let, prav toliko časa je minilo od padca Berlinskega zidu. Upam, da bodo to končno ugotovili tudi lokalni krožki PD v naših občinah. Kljub vsem krizam in težavam je model zbirne stranke tisti in edini, ki mu je uspelo se ohraniti v času. Kako vidiš stranko SSK v prihodnje, tudi v luči vse-manjšinskih volitev? Dejstva govorijo v tem smislu: SSK je edina stranka v naši deželi, ki je preživela prvo in drugo republiko, akcijo čistih rok, Grillovo gibanje in še marsikaj. Naša stranka nastopa na volitvah tako rekoč vsako leto, prav tako Slovenci na listah italijanskih strank, bolj ali manj uspešno. Volitve torej imamo in svoje izvolitve zastopnike v javnih upravnih tudi. Imamo tudi svoje organizirane politične stranke: Slovensko stranko, koordinacijo Slovencev v eni od strank

stjo. Upam, da bo torej tudi tukaj prevladal interes občanov in da ne bomo več poslušali izgovorov, da ni še čas za take spremembe: Jugoslavije ni več že več kot dvajset let, prav toliko časa je minilo od padca Berlinskega zidu. Upam, da bodo to končno ugotovili tudi lokalni krožki PD v naših občinah. Kljub vsem krizam in težavam je model zbirne stranke tisti in edini, ki mu je uspelo se ohraniti v času. Kako vidiš stranko SSK v prihodnje, tudi v luči vse-manjšinskih volitev? Dejstva govorijo v tem smislu: SSK je edina stranka v naši deželi, ki je preživela prvo in drugo republiko, akcijo čistih rok, Grillovo gibanje in še marsikaj. Naša stranka nastopa na volitvah tako rekoč vsako leto, prav tako Slovenci na listah italijanskih strank, bolj ali manj uspešno. Volitve torej imamo in svoje izvolitve zastopnike v javnih upravnih tudi. Imamo tudi svoje organizirane politične stranke: Slovensko stranko, koordinacijo Slovencev v eni od strank

stjo. Upam, da bo torej tudi tukaj prevladal interes občanov in da ne bomo več poslušali izgovorov, da ni še čas za take spremembe: Jugoslavije ni več že več kot dvajset let, prav toliko časa je minilo od padca Berlinskega zidu. Upam, da bodo to končno ugotovili tudi lokalni krožki PD v naših občinah. Kljub vsem krizam in težavam je model zbirne stranke tisti in edini, ki mu je uspelo se ohraniti v času. Kako vidiš stranko SSK v prihodnje, tudi v luči vse-manjšinskih volitev? Dejstva govorijo v tem smislu: SSK je edina stranka v naši deželi, ki je preživela prvo in drugo republiko, akcijo čistih rok, Grillovo gibanje in še marsikaj. Naša stranka nastopa na volitvah tako rekoč vsako leto, prav tako Slovenci na listah italijanskih strank, bolj ali manj uspešno. Volitve torej imamo in svoje izvolitve zastopnike v javnih upravnih tudi. Imamo tudi svoje organizirane politične stranke: Slovensko stranko, koordinacijo Slovencev v eni od strank

stjo. Upam, da bo torej tudi tukaj prevladal interes občanov in da ne bomo več poslušali izgovorov, da ni še čas za take spremembe: Jugoslavije ni več že več kot dvajset let, prav toliko časa je minilo od padca Berlinskega zidu. Upam, da bodo to končno ugotovili tudi lokalni krožki PD v naših ob

Sezona SSG v Gorici / Gostovanje Prešernovega gledališča Ključjoči dvom razžira dušo

Kolikokrat se najrazličnejši dvomi zarijejo v našo zavest in zamajejo prepričanje, o katerem smo mislili, da stoji na zelo trdnih temeljih. Prav o tej uničujoči sili, ki nam ne da miru in proti kateri se moramo resno boriti, govori drama *Dvom*, ki so si jo goriški abonenti SSG ogledali v ponedeljek, 9. decembra, v Kulturnem centru Lojze Bratuž. Delo je napisal Patrick Shanley l. 2004 in je zanj prejel mnogo nagrad, med drugim tudi Pulitzerjevo. L. 2008 je avtor ta gledališki tekst predelal v filmski scenarij; tudi filmska inačica, v kateri je v glavni vlogi nastopala slavna Meryl Streep, je naletela na odlične odmeve publike in kritike in prejela več nominacij za oskarja. Lansko leto se je drama prvič pojavila na slovenskem odru, in sicer v Prešernovem gledališču Kranj, v prevodu Jakoba J. Kende in dramaturškem branju Marinke Postrak. Režijo je podpisal Alen Jelen, čigar rahločutno umetniško poetiko smo tudi goriški abonenti SSG spoznali lani ob gostovanju istega gledališča z uspešno Daniela Glattauerja *Proti severni vetru*. Prav tako tankočutno, fino, uglajeno brez kakršnihkoli grobih namigovanj na današnje sorodnosti, je stkal predstavo *Dvom*, katere gonilna dramaturška moč je sumničnejše, ki privede do obtožbe in "sodbe". Leta pa ne sloni na nikakršnih jasnih dokazih. To je tudi igra o spopadu posameznika z institucijo, in sicer s Cerkvijo. V ospredju je spor med strogo, v trdna moralna načela in vzgojne prijeme zaverovano ravnateljico katoliške šole v Bronxu, sestro Alojzijo, pred katero ne trepetajo le dijaki, ampak vsi vzgojitelji, in postavnim, mladim duhovnikom. Privlačni oče Flynn, irskega rodu, ne poučuje le verouka,

ampak tudi telovadbo in je prepričan, da je treba imeti pri vzgojnem poklicu odprt, svobodomiseln pristop. Zato je z dijaki v prijateljskem odnosu in jih večkrat vabi v župnišče na čaj. O njegovi moralni neoporečnosti podvomi blaga, po srcu čista, vedra sestra Jakobina, ki se je za služenje Bogu odločila v rosnih letih, zato je vsa nedolžna in ne pozna nikakršnih manipulacij. Noben dvom v avto-

Borut Veselko in Vesna Jevnikar

riteto Cerkev in dobroto sočloveka je ne razžira, tudi z dijaki je prijazna. A njeno čisto srce zastre senca dvoma, ko neki dan opazi, da se temnopolti dvanajstletni učenec iz njenega razreda čudno vede in da smrdi po vinu, potem ko je bil v župnišču z očetom Flynnom. Ko to zaupa predstojnici Alojziji, se ta brez ovinkarjenja "spopade" z njim in ga obtoži spolnega nadlegovanja. On seveda vse to zanika. Da bi ga spravila iz šole, pa nima dovolj avtoritete, saj sta nad njo škof in vsa cerkvena hierarhija. Tudi pogovor z materjo temnopoltega učenca ji ne pomaga, saj le-te ne pretrese njeno sumničenje, ampak jo mnogo bolj straši njen nasilni mož, ki pretepa sina. Zaradi tega si sestra Alojzija, da bi se znebila očeta Flynna in despotsko izpostavila stari red v šo-

li, izmisli grobo laž, da se je pozanimala v prejšnjih župnijah, v katerih je služboval, ki naj bi ji potrdili njeno prepričanje o njegovih nagnjenjih. Ko je oče Flynn tako "postavljen ob zid", se sam odloči, da telefonira škofu, naj ga premesti. Tako v šoli lahko zavlada "stari red", a s tem dejanjem se podre tudi vsa načelnost premočrtne sestre Alojzije in se žal razvoden veri v ljudi sestre Jakobine. Iz bitke med duhovnikom Flynnom in sestro Alojzijo ne odide nihče kot zmagovalec. Med drugim se pokaže nepoznana stran značaja načelne sestre Alojzije. Videz pač večkrat vara in zavaja, nikoli ni namreč vse črno-belo. Subtilno napisan tekst noče nikakor poučevati, grajati ali vzgajati, navaja nam dejstva in nam daje v razmišljanje in poglobitev obravnavane teme; sumi, dvomi, obrekovanja ... kaj zlahka zapeljejo v napačno smer in v prenaplgjene sklepe.

Dramske osebe - njihov nastop je poudarjen z nanje osredotočeno močno lučjo reflektorja - očeta Flynn, sestro Alojzijo in sestro Jakobino so z nadrobno naštudirano igro, premišljeno in dovršeno utelesili Borut Veselko, Vesna Jevnikar in Vesna Slapar, v usodo vdano gospo Muller pa je upodobila gostja Maša Kagao Knez. Čeprav si je za predstavo scenografka Vasilija Fišer zamislila asketsko sceno, je ob veliki tabli, pisalni mizi s stoloma ustvarila pravo vzdušje mrkega šolskega reda. Scensko posebno učinkovit je prizor v cerkvi, ko mistično ozračje ustvarjajo projekcija gotskega vitraja in igra luči (Bojan Hudernik) ter primerno izbrana glasba (Darja Ilavka Godina). V talar in redovniške kroje je igralce oblekla kostumografka Belinda Radulović.

Goriški abonenti SSG, katerim se je tokrat razveseljivo pridružil veliko število višješolcev in njihovih profesorjev, si še želijo takih prodornih predstav, ki imajo vsakomur veliko povedati.

IK

Nagrade Sklada S. Severja Letošnja nagrajenca sta Primož Pirnat in Pia Zemljič

Nagrada Sklada Staneta Severja za najboljše dosežke na slovenskih poklicnih odrih je letos pripadla igralcema Primožu Pirnatu in Pii Zemljič. Nagradi za najboljšega študenta dramske igre in za najboljšega ljubiteljskega igralca pa sta na podelitvi v Škofji Loki prejela Benjamin Krnetič in Matej Čujovič. Severjeve nagrade so med

vlog, Primožu Pirnatu za vlogo Petruccia v komediji Williama Shakespeara Ukročena trmoglavka in dve vlogi iz dramskega cikla Carla Sternheima Iz junaškega življenja Mateja Čujoviča. "Primož Pirnat z vsako novo kreacijo dokazuje, da je igralec izjemnega razpona, suveren, senzibilen, duhovit in sodoben", ugotavlja žirija. Nagrado za igralsko stvaritev

Pia Zemljič

slovenskimi igralci zelo cenjene, zato so njihovi dobitniki nanje posebej ponosni, je povedal koordinator škojloške izpostave Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti Marko Črtalič. Kot pravi, so Severjeve nagrade po svojem pomenu druge ali tretje nagrade za igralske dosežke v slovenskem merilu. Posebnost je v tem, da se Severjeve nagrade podeljujejo tako poklicnim kot tudi ljubiteljskim

študenta dramske igre je letos dodelila Benjaminu Krnetiču v diplomski uprizoritvi osmega semestra dramske igre za vlogo Helikona v Camusovi Kaliguli. Kot je zapisala žirija, je lik zasnoval sveže in inovativno. Nagrado za igralsko stvaritev v slovenskem ljubiteljskem gledališču pa je letos namenila članu škojloškega gledališča Loški oder Mateju Čujoviču za vlogo Benedicta v

Primož Pirnat

igralcem in tudi najboljšim študentom dramske igre. Dobitnike prestižne nagrade je letos izbrala žirija v sestavi predsednice Damjane Černe in članov Staše Mihelčič, Tee Rogelj, Branka Šturbeja in Alenke Bole Vrabc. Nagrado za igralske stvaritve v slovenskih poklicnih gledališčih je dodelila članica umetniškega ansambla Slovenskega ljudskega gledališča Celje Pia Zemljič za njene vloge v celjskem gledališču in Mini teatru. "Pia Zemljič že leta dokazuje, da je natančna, študijozna in zanesljiva interpretka širokega dramskega razpona", je v obrazložitvi nagrade zapisala žirija. Nagrado za igralske stvaritve v slovenskih poklicnih gledališčih je žirija letos dodelila tudi članu Mestnega gledališča ljubljanskega, nekoč članu SNG Nova Gorica, v katerem je ustvaril kaj nekaj nepozabnih, mojstrskih

melodrami Igre je konec Simona Grayja. Bralce naj spomnimo, da sta konec 90. let to nagrado prejela Majda Zavadlav in Božidar Tabaj, izvrstna karakterna igralca, člana dramskega odseka PD Štandrež. Nagrade je Sklad Staneta Severja, ki je bil ustanovljen v spomin na legendarnega gledališkega in filmskega igralca, podelil 15. decembra na Loškem odru v Škofji Loki, kjer je Sever 4. decembra 1970 odigral premiero monodrame Krotko dekle avtorja Fjodora Mihajloviča Dostojevskega. Umrl je dva tedna kasneje, 18. decembra 1970, po nastopu v Ribnici na Pohorju. Kot je 43 let po njegovi smrti poudaril Črtalič, je "ime Staneta Severja še vedno živo, še vedno odmeva v slovenskem gledališkem in filmskem življenju". Tako kot v Škofji Loki pa se ga vsako leto spomnijo tudi v Ribnici na Pohorju.

Goriška Mohorjeva družba / Knjiga za otroke Anamarije Volk Zlobec Vse, kar nas obdaja, je veličina stvarstva

"Dan, ko ne pobožajš živali, ne zaliješ rožic in nisi do brohotno naklonjen svojim bližnjim, je izgubljen čas".

Tako pravi babica vnučku Jožku, da bi ga uvedla v skrivnost in čarobnost narave in da bi ga seznanila s pravnim odnosom, ki naj ga vnuk ima do vsega in vseh, ki ga obdajajo. Babica in Jožko sta sicer postranska junaka zgodbe z naslovom *O polžku Izidorju*, ki je prva črtica otroške knjige pisateljice Anamarije Volk Zlobec. Publikacija je bila sestavni del letošnje knjižne zbirke Goriške Mohorjeve družbe.

Anamarija Volk Zlobec (foto DPD)

Navedeni citat nazorno prikazuje idejno podlago, na kateri slonijo ne samo zgodbe te zbirke, ampak nemara celoten opus otroške pisateljice, ki je pri goriški založbi v zadnjih letih izdala več otroških knjig. Anamarija Volk Zlobec se namreč drži pravila literarnega žanra živalskih povesti, po katerem se v vsakem zapletu in razpletu skriva globoko moralno sporočilo. V dvanajstih zgodbah, ki jih je tankočutno ilustrirala Neja Selišnik in postanejo z vizualnega vidika nezamenljivi sestavni deli pripovedi, avtorica pripoveduje o vsakdanjih dogodkih, ki jih doživljajo dobrobrčne živalice: polžki, ježki, lastovke, medvedki, ovčke, kozlički, murenčki, žabice in drugi živalski junaki. Mala bitja spregovorijo, sočustvujejo, si pomagajo, popravljajo človeške napake... Drobna bitja bralca učijo dobrote in moralnega ravnanja: opozarjajo pa ga tu-

di na lepoto najdrobnejšega v naravi in narave same in na vsakdanje priložnosti, da ravnamo dobro in prav. Avtorico je pri snovanju pripovedi spremljalo tudi temeljito naravovarstveno vodilo. Že v prvi zgodbi o polžku Izidorju, ki mu je Jožko nehote razbil hišico, spoznamo med drugim, da babičino polje ponuja same dobrote, saj starka strupov in umetnih gnojil ne uporablja. V črtici Vremeno-slovska postaja "Regakvak" srečamo malega Francija, ki se ne bo nikoli več lotil neumnih poskusov na živalih. Zaradi otroške napake se bo začel zanimati za živalsko življenje in potrebe ter postal slaven naravoslovec: "Živali mučiti je velik greh! Kdor ima živali rad, temu se bo smilil tudi človek", bo pravil svojim študentom. Osebne napake bodo popravili tudi živalski junaki: žabec

Silvester bo v zgodbi spoznal, da družine ne smemo zanemarjati; Murenček muri pa se bo v istoimenski črtici po nevarnih peripetijah sprijaznil s svojim osrednjim poslanstvom - petjem. Bralac bo obenem spoznal, da ježkov, zajčkov, srnic in drugih mladičev se ne smemo dotakniti, saj, če to storimo, tvegajo, da njihovi starši ne bodo več prepoznali njihovega vonja. Avtorici je pri srcu predovanje pozitivnih vrednot: zgovorna je gostoljubnost podeželskih lastovk, ki prijazno sprejmejo mestne lastovke: le-te po vrnitvi iz toplih krajev ne najdejo več

nalogo, naj bralcu razkrijejo njen nazor: resda sta ljubezen in dobrot na tem svetu majhni in skriti, toda s pomočjo vseh nas z lahkoto premagata še tako veliko zlo. In še: "Naj vam povem, kaj mi je pripovedovala babica", se je oglašil gams. Rekla je, da pride dan, ko se bo rodila nova Zemlja. Vsi, ljudje in živali, se bodo imeli radi, živeli bodo v miru in veselju. Volk bo živel v miru z jagnjetom, skupaj se bosta pasla. Otroci se bodo igrali z levi in kačami. V objemu ljubezni in dobrote se bo radovalo vse stvarstvo".

In ravno izraz stvarstvo pridobi pri Anamariji Volk Zlobec poseben prizvok, ki ga takoj navežemo na krščansko dožemanje vsega, kar nas obdaja. Pisateljica uporablja nekatera biblična izhodišča (npr. vizija prej citirane nove Zemlje), da bi nakazala, kako vse izhaja iz Boga in kako se k Bogu vse vrača: prav tako je na hrbtni strani knjige natiskana poezija A. M. Slomška, v kateri pesnik nagovarja otroka, naj se za vse, kar obstaja, zahvali Bogu. Pisateljčina proza ponuja tako večplastne ali bolje večstopenske sporočilnosti, ki so primerne različnim starostnim stopnjam. Tako skrbno snovanje vsebine je vse prej kot preprosto, je pa zlahka izvedljiv posel za osebo, ki je vse življenje posvetila otroškemu poučevanju. Anamarija Volk Zlobec je tako garancija za kakovostno otroško branje.

IG

svojega doma, saj je namesto starih hiš in njih domov stala kemična tovarna... Anamarija Volk Zlobec pa se negativnemu vplivu človeške roke ne vda: živalskim junakom zadnje zgodbe poveri

TRŽAŠKA KNJIGARNA Zadnje srečanje v tem koledarskem letu

Na kavi s ... slovenskimi založbami v Italiji

Predstavniki slovenskih založb v Italiji so se zbrali v sredo, 18. decembra, v razstavnih dvoranah Tržaške knjigarnice, da bi na zadnjem srečanju ob kavi v iztekajočem se koledarskem letu podali obračun opravljenega dela. Kot je v imenu Založništva tržaškega tiska pojasnila Martina Kafol, ki je hkrati povezovala matineje, je mejnik letnega delovanja za vsako slovensko založbo ljubljanski knjižni sejum. Dejansko so predstavniki založb Zadruga Novi Matajur - Galeb, ZTT, Mladika in Goriška Mohorjeva družba predstavili knjižno bero, o kateri so podrobneje spregov-

riili že ob prejšnjih priložnostih. Alina Carli je poudarila, da bo prihodnje leto revija Galeb praznovala 60-letnico izhajanja, kar bodo pristojni obeležili z antologijo najboljših "Galebovih zgodb". Carlijeva je spomnila še na zgodbo v stripih *Medved in Miška 2* Majde Koren in Bojana Jurca ter serijo zgodb Nine Kokelj in Saške Rakef *Svinčnik je zanje zapisal*: obe publikaciji sta lahko lepo darilo v tem prazničnem času. Martina Kafol je prav tako predstavila otroško ponudbo ZTT, in sicer knjigo Roberta Šabca *Prigode Jameskega škrata Permandlca*. Drugačno vsebino ima

knjiga o Škrobku, ki je začel zdraviti jesti. Kafolova se je poleg Kravosove in Mermoljeve nove pesniške zbirke zaustavila tudi ob ponatisu, ali bolje prenovljeni izdaji, uspešnice Marjuče Offizie *Iz morja v ponev*. Nadia Roncelli je iz bogate knjižne bere založbe Mladika izpostavila slikanico Erike Cunja z naslovom *Erikin Cirkus*, pustolovsko knjigo za otroke in mladostnike *Srebrna skrinjica* Marjanke Rebula, nov roman njenega očeta Alojza Rebule *Pred poslednjim dnevom*, pesniško zbirko Irene Žerjal *Abstraktne in sumljive poezije*, in Pahorjevo *In mimo je šel*

spomin. O letošnji knjižni beri GMD je spregovoril tajnik založbe Marko Tavčar. Prav tako kot ostali je tudi Tavčar posvetil najprej pozornost otroški knjigi *O polžku Izidorju in drugih živalskih zgodbah* Anamarije Volk Zlobec, predstavil je nato še *Koledar za leto 2014* in knjigi o Radu Bednariku in Antonu Gregorčiču. Posebej pa se je zaustavil ob štirjezični pesniški zbirki Viljema Černa. Nekdanji predsednik NŠK in zavedni rojak iz Terške doline je izvirnike pesniških besedil spesnil prav v terškem narečju, kar daje celotnemu načrtu poseben politični, kulturni in narodni pečat. Poezije, ki sestavljajo zbirko *Ko ponočljivi je sarce*, je avtor izdal v župnijskem listu župnije Bardo (Tavčar se je izrecno zahvalil za doprinos, ki ga je prispeval župnik Enzo Calligaro). "Dejstvo, da imajo naši rojaki v rokah

Foto IG

zbirko, ki poleg izvirnika v terškem narečju ponuja še prevod v furlanščino, italijanščino in slovensščino, krepi njihovo samozavest in narodni ponos", je dejal Tavčar, ki je nato podrobneje razčlenil vsebino zbirke. Černo namreč obravnava duhovno dimenzijo človeka, prepojenega z dramo bivanja in vraščenege v tr-

doto rodne zemlje, ki ga zaznamuje z bolečino odtakanja in neizbežnega usihanja. Pesnik pa vselej upa v Božjo previdnost, ki naj spreobrne usodo slovenskega rojaka na tej trdi zemlji. "S svojimi verzmi je Černo nagovoril svoje ljudi oz. naravnost njihove duše", je poudaril Tavčar.

IG

BAMBIČEVA GALERIJA Razstava Kraška simfonija

Različne umetnosti enotnega kulturnega prostora

"Človeška roka se ni izdelala glasbila, ki bi lahko v tako nežnih odtenkih zaigralo simfonijo, ki nam jo v polni zrelosti svojih čudovitih barv nudi v sončnem zatonu žareča kraška gmajna". Tako je v svoji črtici *Kraška simfonija* napisal profesor, politik in pisatelj Rafko Dolhar, naslov pa so si sposodili štirje ustvarjalci za razstavo, ki so jo odprli v torek, 10. decembra, v Bambičevi galeriji na Opčinah. Prav naslov opozarja na prikaz izdelkov različnih ustvarjalnosti, ki pa imajo veliko skupnega: vsi izhajajo iz istega prostora in čutijo nanj posebno navezanost, ljubezen do dediščine navdihuje njihovo ustvarjanje, ob enem pa iščejo nekaj novega in izvirnega. Navdih črpajo iz okolja in izkazujejo občutljivost za drobne stvari, ki pa so bistvene, izvirne in ob enem enkratne. Pričujoči ustvarjalci temeljito razmišljajo o tem, kako nagovoriti današnjega človeka in vzbuditi v njem spoštovanje do naravnega okolja in domače kulture ter ohraniti dediščino, ne da bi se odpovedali lastni ustvarjalnosti. Večer je glasbeno uvedla skupina Anorco al' pej dvej, nato je Stanka Hrovatin v imenu Sklada Mitje Čuka pozdravila številne prisotne in se zahvalila tako ustvarjalcem za razstavo kot tudi vsem, ki so se odzvali vabilu na odprtje. Prof. Magda Jevnikar se je najprej spomnila prežgodaj preminulega fotografa Davorina Križmančiča, ki ga vsi pogrešamo in ga bomo ohranili v čudovitem spominu. Nato je predstavila Jerneja Bortolata, Marka Lupinca, Robija Goruppija in Saška Ferluga. Prisotne je povabila, naj si za razstavljena dela vzamejo čas in si jih pazljivo ogledajo, saj smo po večini oropani za veliko tistega, kar bi nam lahko povedal ustvarjalec.

Jernej Bortolato iz Pliskovice je kamnosek samouk, ki ustvarja umetniške kamnoseške izdelke. V pogovoru s prof. Jevnikar je dejal, da je težko najti kompromis med naročnikom in umetnikom; sam noče vsiljevati svojega mnenja, ker se lahko zgodi, da končni rezultat ne ustreza okusu naročnika. Res pa je, da kdor se razume na svoj poklic, lepše svetuje. Saško Ferluga prvič razstavlja svoj izvirno izdelani kraški nakit. Pred desetimi leti je začel ustvarjati kar z jušno kostjo, nato se je preizkusil v kombinaciji le-te s kamnom, danes pa ustvarja v kamnu. To dela občasno. Dela so čudovita, kombinacija različnih materialov pa posrečena. Robi Goruppi se zvečer, po službenih urah, posveča graviranju stekla. Pred tremi leti je pripravil kozarce za prijatelje, ki so praznovali petdeseti rojstni dan, in videl, da mu je to všeč. Od takrat se temu posveča z veseljem in s prefinjeno natančnostjo. Za vsak kozarec porabi več ur dela, niso pa vsi dnevi pravi za ustvarjanje. Na vprašanje, ali je napake možno zbrisati, je ustvarjalec odgovoril negativno: če zdrsnje sveder, je delo v sekundi pokvarjeno. Marko Lupinc je v svoje grafike in fotografije ujel Kraško ohcet in narodne noše. Najbolj pri srcu mu je fotografija openskega para, saj mu je blago narodne noše v odtisu predstavljalo velik izziv za barvne pigmente in mu je to uspelo, kot si je želel, ter t. i. srečna družina. Ob koncu je prof. Jevnikarjeva predstavila še openski med Aleksandra Podobnika z besedami Marka Lupinca: "Med je tu prisoten prav v iskanju tiste prave melodije za usklajeno skladbo, vedno pa je bil med dobrotami, ki jih je s seboj prinesla kraška nevesta".

Metka Šinigoj

KAVARNA SAN MARCO Pri Mladiki je izšla knjiga kratkih zgodb Igorja Pisona

Človek potrebuje zasilne izhode, da ... se reši samega sebe

Nisem se še nasitil mladosti, Erika, zato sem raje lovil komarje.

V tem stavku, ki ga eni izmed svojih številnih ljubic izreče junak črtice *Krvalo ozvezdje*, se najbrž zgošča ključna idejna podlaga kratkih zgodb, ki jih je Igor Pison, tržaški gleališčnik, zaupal zbirki z naslovom *Zasilni izhodi*. Knjigo, v kateri se s kratkimi uvodnimi sestavkom oglašata tudi Marko Sosič in Miran Košuta, je izdala pred kratkim Mladika.

V citatu iz črtice se docela zrcali miselno ozadje junaka. Njegove besede so izrečene na teatralen, izumetničen način, s katerim se brani kopice neizbežnih dejstev: minevanja let, prihajajoče srednje starosti, neodločnosti glede čustvenih razmerij in svojih umetniških ambicij. Podobno pa, kot se dogaja v ostalih Pisonovih zgodbah, se tudi v tem primeru vsilil junaku neka rešitev - neki zasilni izhod, ki ga je vredno prekoračiti. Knjigo so predstavili v sredo, 11. decembra, v kavarni San Maco. Z avtorjem se je pogovarjala urednica pri Mladiki Nadia Roncelli, Primož Forte pa je občinstvu prebral nekaj odlomkov iz Pisonovega dela. Ne gre sicer za njegov knjižni prvenec, saj je svoj čas pri italijanski založbi Ibisos Editrice Risolo že izdal delo *Squarci*. In ravno jezikovna diskriminanta je sestavljala del vsebine pogovora med pisateljem in Roncellijevo, saj tej tematiki Pison posredno namenja pozornost tudi v svojem zadnjem delu. Mnenja je, da v našem dvojezičnem okolju morata oba jezika, slovensčina in italijanščina, doseči enakopravno raven. Jezika ne smemo le deklarativno ljubiti, "delati moramo na njem". Jezikovna odprtost zrcali tudi doživljanja, ki si jih je Pison nabral po Evropi, zlasti v Nemčiji, kjer je končal študij za operno in dramsko režijo na državni akademiji August Everding v Münchnu (še prej pa je v Trstu diplomiral iz germanistike). Kljub temu da spada med mlajše slovensko-zamejske besedne ustvarjalce, si je nabral veliko izkušenj, poklicnih in osebno-prijateljskih. In najbrž ravno iz tega skladišča - ki mu navsezadnje pravi-

Foto IG

mo življenje - je Pison črpal gradivo za svoje pripovedi. Dvanajst kratkih zgodb je nastalo v širokem časovnem razponu, njihov dogajalni prostor v glavnem ni opredeljen, tematsko in motivno se gibljejo med univerzalnim in lokalnim. Najbolj v tem okviru izstopajo čustveno nedorasli ljudje, skrajni idealisti, ki kljub letom nimajo še svoje vloge in svojega mesta v sodobni družbi, v kateri prevladujeta negotovost in skrajni idealizem. "Nekateri so taki po lastni krivdi, so večni sanjači, ki se niso opogumili in urednili svojih želja in načrtov iz najstniških let v realnem svetu, tako da bi se za to potrudili ali se vsaj žrtvovali, niso prestopili praga, na katerem se odpirajo vrata zrele dobe in ki od posameznika zahteva neko odločitev: ločitev od najstniških sanj, razgranosti in sprejem nase odgovornosti odraslega sveta", je pronicljivo povedala Roncellijeva. Pisonovi junaki se gibljejo v svetu brez tradicionalnih vrednot, kjer ni koordinat, vrednostnih lestvic, kjer je vse spreminjajoče: to je svet, v katerem ni stalne službe in pogodbe za določen čas si sledijo druga za drugo. Pogovori so vtli in sami sebi namen in ne pridejo do bistva stvari ("Če se je v tem času sploh mogoče prebiti do bistva in če se besede ne pletejo le okrog pojavnosti stvari"). V tem relativističnem brezbriznem neangažmaju svojih junakov Pison ne krivi nikogar in ne moralizira, le prikazuje okolje dogajanja, ki sega tudi do skrajno nadrealističnih in grotesk-nih leg.

Vendar Pison vselej ohranja neko "vero v smisel in pozitivnost - med njegovimi besedami odkrijemo neko 'varnostno mrežo', ki onemogoča, da bi se stvari do konca sesule, da jih ne bi mogli spet sestaviti", je dejala še urednica. Zasilne izhode je potrebno vedno iskati v človeku, samo v njem in v njegovih odločitvah, v njegovi sposobnosti ironiziranja - le da se otreseš stroge pojavnosti dogajanja. Prav na tak način se junak prej omenjene zgoobe odloči, da je lahko Erika njegova dokončna ljubezen.

IG

ZALOŽBA MLADIKA Peterlinova dvorana

Ko otroci vkorakajo v magični svet cirkusa

V Peterlinovo dvorano je pred nedavnim vkorakal Erikin Cirkus in s seboj popeljal skupino otrok v odkrivanje zakonitosti tega magičnega sveta, ki ga je za založbo Mladika izdelala slikarka in ilustratorka Erika Cunja. Šlo je za res nenavadno predstavitev, saj je po uvodnem pozdravu urednice Mladike Nadie Roncelli mlado občinstvo s pisanimi svinčniki pod mentorstvom avtorice nari-

salo junake svojega sanjskega cirkusa. Tako so tudi sami podoživeli zgodbo male junakinje, plavalaske Erike. Bila je drobna deklica, ki se je rada prepuščala vetru in letela z njim visoko. Rada je imela družbo, toda največkrat je ostajala sama, ker je drugi niso razumeli. Nekega dne je srečala pisana cirkus, okrog katerega je mrgolela množica čudnih ljudi in živali, ki so znale zabirati ča-

Foto IG

robnost in domišljivo v ljudeh. Prislunhili so Eriki, njenim sanjam in željam in jo sprejeli za prijateljico tako, kakršna je bila...

Erika Cunja se je rodila leta 1977 slovenskim staršem v Brescii, kjer živi in deluje. Po diplomski iz pedagoških ved je diplomirala iz

slikanja na Akademiji lepih umetnosti v Brescii, kjer trenutno tudi poučuje ilustracijo. Več let je obiskovala prestižne tečajne ilustracije v kraju Sarmede blizu Trevisa, kjer poučuje znana imena iz sveta ilustracije, kot so Linda Wolfsgruber, Josef Wilkon in Octavia Monaco. Za sabo ima veliko del: ilustrirala je učbenika, izdelala platnice, pripravila knjižne kazalke, je avtorica stripov za zgodovinske publikacije, ki jih je izdal mestni muzej v Brescii, ilustrirala je pravljice v reviji Galeb ter pri isti založbi izdala knjigo Gaja in dedek. Svoje stvaritve je razstavljal na 25. mednarodni razstavi otroških ilustracij v kraju Sarmede, na turinski razstavi "Il solda-

tino di piombo", v letih 2006 in 2007 je razstavljal v KB centru v Gorici skupaj z drugimi slovenskimi in italijanskimi likovnimi ustvarjalci, imela je osebno razstavo v Milanu. Pri založbi Mladika je leta 2010 izdala s sestro Vesno, ki je avtorica teksta, ilustrirano pravljico Trdoglavček Tomaž in njegovi prijatelji. "Njene ilustracije so rahle, zračne. Slike v izvirniku pokažejo zapletenost postopka, po katerem so nastajale: večplastnost kolažnega nanosa zahteva temeljito tehnično spretnost", je dejala Roncellijeva, preden so se mladi "cirkusanti" podali v izdelavo, ali bolje 'izrisavo', svojega magičnega sveta.

IG

Kratke

Spomin na duhovnika Alojza Zupančiča

Proti koncu leta bo minilo 20 let, odkar je v Trstu umrl zaslužni duhovnik Alojz Zupančič, ki se je rodil 18. maja 1927 v tržaškem predmestju, pri Svetem Ivanu. Gimnazijo je obiskoval deloma v goriškem in deloma v tržaškem semenišču, bogoslovne študije pa v tržaškem bogoslovju. Po mašniškem posvečenju v rojstnem mestu leta 1951 je služboval v številnih krajih v Trstu in na tržaškem podeželju. Kot župnik je deloval v Boljuncu, Barkovljah in Grljanu. Leta 1983 je bil imenovan tudi za škofijskega kanclerja. Poleg tega je opravljal številne druge duhovniške službe, zlasti pa je bilo pomembno njegovo dolgoletno poučevanje verouka v šolah, saj se je z veliko vnemo ukvarjal z različnimi vzgojnimi vprašanji. S svojim prijaznim nastopom je znal pritegniti zanimanje številnih mladih ljudi. Posebne zasluge pa ima, ker je v času svoje prve duhovniške službe v Šklednju v letih 1951 in 1952 dal pobudo za ustanovitev in razvoj slovenskih skavtov, pri čemer so mu pomagali prof. Oton Berce, prof. Ivan Theuerschuh in razni drugi slovenski duhovniki. Nekateri tedanji skavti so še danes zanesljivi pričevalci pristnega skavtskega življenja. / (mab)

Revija cerkvenih zborov kraške dekanije

V lepem sončnem popoldnevu 1. decembra, in ob ledeno mrzli burji, ki je česala Kras, so se v Senožečah v cerkvi sv. Jerneja zbrali pevci za nastop na reviji cerkvenih zborov kraške dekanije. Na začetku je zazvenela koroška ljudska pesem "Oznanil je angel", ki jo je skupaj zapelo vseh dvanajst nastopajočih zborov. Vsak zbor se je nato predstavil z eno pesmijo, uglaseno na adventni čas. Ob koncu je nastopil združeni zbor ZCPZ iz Trsta pod vodstvom Edija Raceta s pesmijo "V nazareški hišici" avtorja Lojzeta Mava. Domačinka, ki je povezovala zborovske nastope na tej reviji, je nato povabila dekana g. Tomaža Kodriča, da bi podal priložnostni nagovor. G. Kodrič je prisotne nagovoril s spodbudno besedo o petju in bogoslužne namene. Za njim je spregovoril župnik g. Pavel Kodolja, ki je povabil prisotne na topel čaj in prigrizek v šolske prostore v vasi. Na koncu je zazvenela še priljubljena pesem "Marija skoz življenje" Ignacija Hladnika, ki jo je pod vodstvom prizadevnega in neutrudnega zborovodje Edija Raceta zapela vsa cerkev. Vsakoletno druženje pevcev na tej reviji pripomore k vzpostavljanju medsebojnih stikov med različnimi zbori, obenem tudi k spoznavanju novih skladb, ki jih vsak zbor prinaša s seboj. / P. V.

Tematika slovenskega kraškega izseljevanja v Argentino

Zgodovina slovenskega izseljenstva predstavlja ključno področje domoznanskega proučevanja. S svojim delom Nevidni in pozabljeni se mladi zgodovinar Miha Zobec vključuje na to zgodovinsko področje. Njegova knjiga obravnava vprašanje izseljevanja v Argentino med svetovnimi vojnami ob primeru vaške skupnosti Pliskovica. Knjigo so v režiji Slovenskega raziskovalnega inštituta pred nedavnimi predstavili v prostorih Tržaške knjigarnice. Avtorja in njegovo delo je uokviril zgodovinar Aleksej Kalc. Dejal je, da je bil izseljeniški odliv v času med obema vojnami na področju Julijske krajine zelo močan: okrog sto tisoč rojakov je zapustilo svoje kraje. Fašizem je proti koncu dvajsetih let v Italiji poskušal zaustaviti izseljeniški tok zaradi spremenjene demografske politike. Čim več prebivalcev bi imela država, tem bolj bi lahko fašizem upravljeval svoje ekspanzionistične zahteve. Iz te politike pa je Mussolinijev režim izvzel področje Julijske krajine zaradi prisotnosti prebivalstva slovenskega in hrvaškega porekla. Italija je z Argentino nekako sklenila tajni dogovor, ki je olajševal izseljenišvo državljanz Julijske krajine v Južno Ameriko. Kalc se je o delu Mihe Zlobca, ki je zgodovino študiral na mariborski univerzi, pohvalno izrazil predvsem zaradi njegove posebne perspektive, s katero je dal besedo preprostim osebam, ki so na podlagi korespondence zaupali domačim na Krasu svoja doživljanja, težave, radosti in delovne izkušnje v Argentini. Skratka, gre za prodor v osebne zgodbe, ki sestavljajo 'majhno' in prav zato zanimivo zgodovino. O metodološkem pristopu, ki je temeljil na socialni zgodovini, zgodovinski antropologiji in sociologiji, je spregovoril sam Zobec, ki je doma iz Postojne, korenine pa ima ravno v Pliskovci. Osrednji vir informacij, ki jih je zgodovinar zbiral tudi na podlagi intervjujev, je našel pri rodbini Vrabec. Nekateri njeni člani so sestavljali 'četo' 77 izseljencev, ki so po prvi svetovni vojni šli v Argentino (30 Pliskovljanov pa se je odselilo v Kraljevino SHS). Več je faktorjev, ki je izseljenice sililo iti onkraj luže: večkrat pa je za celovito dojetje teh silnic potrebno analizirati tudi razloge, ki so člane iste družine obdržali doma. Zobec je poudaril, da je bilo življenje v Argentini za naše rojake zelo trdo, še hujše pa je postalo po gospodarski krizi leta 1929: takrat je argentinsko izvozno gospodarstvo utrpelo močan udarec, slovenske priseljence pa so kot ostale priseljence iz slovenskih držav domačini in ostali prišliki sovražili: "Dejansko so naši rojaki šli z dežja pod kap", je gorenko pristavil Zobec in dodal, da je domovina ostala našim ljudem vedno v srcu.

Klinarjevo priznanje dr. Zaira Viadu

SLORIjeva sodelavka dr. Zaira Vidau je v ponedeljek 2.12. prejela Klinarjevo priznanje na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani, ki ga fakultetni Sklad profesorja Klinarja že petnajstič letno podeljuje za najboljšo doktorsko delo s področja sociologije etničnih skupin, migracij in družbene slojevitosti. Nagrado je prejela za disertacijo "Upravljanje etno-jezikovne različnosti. Primer dežele Furlanije Julijske krajine." (mentor izr. prof. dr. Miran Komac). V njej obravnava politike upravljanja etnične in jezikovne različnosti javne uprave v Italiji do narodnih in jezikovnih manjšin. Delo se še posebej osredinja na pravno varstvo in javno rabo slovenskega, furlanskega in nemškega jezika v deželi Furlaniji Julijski krajini. Nagrado so podelili na fakultetnem Častnem shodu ob prisotnosti dekana fakultete dr. Bojka Bučarja in rektorja Univerze v Ljubljani dr. Ivana Svetlika. Poleg Klinarjevih priznanj so na Častnem shodu podelili fakultetne Prešernove in druge nagrade najbolj uspešnim študentom in zaposlenim v prejšnjem akademskem letu. Več med novicami in obvestili fakultetne spletne strani: www.fdv.uni-lj.si

SV. IVAN Srečanja za družine pri šolskih sestrah

Kar smo zastonj prejeli, zastonj posredujmo naprej

Kar smo zastonj prejeli, zastonj posredujmo naprej čim širšemu krogu ljudi. To velja predvsem za verske vrednote, ki jih je danes najteže posredovati zaradi vse večje razvajenosti otrok, velikega razkoraka med generacijami in težav pri komunikaciji. Zato so še kako potrebna srečanja za družine, kot so tista, ki so se v openski dekaniji začela pri šolskih sestrah pri Sv. Ivanu, vodi pa jih upokojeni ljubljanski nadškof msgr.

Alojz Uran. Po enoletnem mirovanju se je obnovila pobuda, ki je v preteklih letih naletela na precejšnje zanimanje, lani pa je nekako zamrla. Prvo srečanje v novem nizu je steklo na praznik Brezmadežne, preteklega 8. decembra. Udeležba resda ni bila množična, ampak prisotni so pozorno prisluhnili izvajanjem nadškofa Urana o tem, da se verske vrednote zavestno oživljajo in da jih poskušamo gojiti v danih

razmerah današnjega časa, ko je treba to delati ob popolnoma spremenjenih pogojih: če se je krščanska vera z njenimi vrednotami do pred nekaj desetletij naravno posredovala preko socializacije, je danes to veliko težje. Družinski člani niso več tako skupaj kot nekoč, v glavnem se to dogaja edinole ob nedeljah in vsaj nedeljo je treba poskusiti čim bolj kakovostno preživeti skupaj in se pogovarjati. Ugotoviti je treba tudi, kaj se v družini dogaja

Msgr. Alojz Uran

pozitivnega in kaj negativnega, je še dejal msgr. Uran, ki je npr. tudi poudaril velik pomen molitve in petja v družini. Srečanja za družine bodo potekala pri šolskih sestrah pri Sv. Ivanu vsako drugo nedeljo v mesecu. Prihodnje bo 12. januarja 2014.

(nl)

DSI Ponedeljkov večer

Tri različne literarne generacije

Prvi je dobro poznan besedni ustvarjalec, druga se vrača z novo pesniško zbirko po šestindvajsetih letih, tretji pa je najmlajši od predstavljenih; letos je izdal svojo prvo zbirko dvanajstih kratkih zgodb v slovenskem jeziku. V Društvu slovenskih izobražencev so tokrat v sodelovanju z založbo Mladika predstavili večer, posvečen umetniški besedi; na njem so sodelovali trije ustvarjalci: Boris Pahor, Irena Žerjal in Igor Pison.

Urednica Nadia Roncelli je na kratko predstavila vsebino del treh ustvarjalcev, ki so tako tematsko kot vsebinsko različne. Boris Pahor je v zbirki petdesetih zapisov od leta 1936 do 2010 *In mimo je šel spomin*, ki je izšla ob pisateljevi stoletnici, predstavil zgodnje zapise, nekatere še neobjavljene zapise. Irena Žerjal se vrača z novo pesniško zbirko *Sumljive in abstraktne poezije*, v kateri znanoma samosvojemu pesniško držo ter veliko ljubezen do resnice in iskrenosti, medtem ko je Igor Pison avtor zbirke kratkih zgodb *Zasilni izhodi*; v njej opazuje zunanji svet in sodobno družbo ter

jo na samosvoj način komentira z veliko ironije. Medtem ko Pahor dojema literaturo kot pojmovanje človekove eksistence, je za Pisona iskanje smisla baza kateregakoli literarnega dela. Irena Žerjal pa ima za zgled Prešerna in Čopa, ki sta imela intelektualni cilj združiti slovenščino. Dejala je: "Smešno je, da se moramo še danes, v takem globalnem svetu, boriti za jezik". Ob tem se je spomnila na Zaliv, ilegalno revijo, ki jo je nosila čez mejo na dnu lesenega kovčka. O Zalivu je Pahor dejal, da je imel idejo o svobodi in demokraciji; bil je obramba oz.

vztrajanje pri razlagi identitete, istočasno pa "tržaška literarna šola", v kateri so objavljali mladi. Glede vprašanja jezika in odnosa do slovenščine je Igor Pison omenil Canettijev Izgubljen jezik. To je jezik, v katerem so se ljubili starši. Tvoj materni jezik je namreč tisti, v katerem znaš ljubiti, moliti in preklinjati. Sam se je, ko je bil dalj časa v Nemčiji, zavedal, da mu je manjkala aktivna raba slovenščine, ki je ni

Irena Žerjal

moglo nadomestiti niti branje knjig. Prav iz neke potrebe po vrnitvi k jeziku je nastala nova knjiga *Zasilni izhodi*. Na Pahorja je vpliv italijanščine bil tako močan, da je z Rebulo pisal naprej v italijanskem jeziku: "Bili smo popolnoma na tleh, nič nismo imeli, bili smo bosí in nagi. Skušali smo spraviti naš položaj na papir. Zato sem na začetku opisoval kraj, v katerem sem živ-

Boris Pahor

el: pomol, morje in mlekarice. Jezik začnemo ljubiti, ko ga izgubimo". Sicer je Pahor prepričan, da se bo globalizem prej ali slej izpel, medtem ko se identitete ne bomo odrekli. Na dan bo prišla Kosovelova ideja o Evropi in zvestobi narodu.

Pesnica Irena Žerjal meni, da je bogastvo jezika cilj vsakega dobrega pisatelja. Beseda je tekla še o vlogi in pomenu revij Most, Sidro, Zaliv, Kaplje itd. Pri nas žal ni več takih revij, Igor Pison pa jih je z užitkom bral v Nemčiji. Dejal je, da sta z revijami povezani dve problematiki: težko je koga prepričati, da jih bo izdal in da bodo avtorji delali za narodov blagor. So pa tudi revije, ki jih lahko beremo le na spletu. Vprašanje je, kdaj se bodo pojavile v papirnatih oblikah in če bo nova generacija sploh segla po njih.

Šin

Po nastopu novih upraviteljev

Kavarna San Marco ponovno obratuje

"Če z vsem tem nam ne bo uspelo prepričati Tržačanov, da je kavarna San Marco prava zakladnica, res ne vem, kaj naj storimo. Naj ta prostor drugače kar postane muzej z evrom vstopnine". Tako pravi dokaj odrezavo Alexadros Delithanassis, nov soupravitelj slavne kavarne na vogalu med ul. Battisti in ul. Donizetti. Z mladim pripadnikom tržaške grške skupnosti smo nekoč že razglabljali o organizacijskem ustroju etničnih skupnosti, katerima pripadava. Ugotovila sva, da večjih sorodnosti med eno manjšino in drugo ni mogoče najti: "Sintezo pa lahko ustvarimo prav v tem prostoru", je dejal Delithanassis, ko nam je ob pultu kavarne nanizal seznam "vsega tega", kar bo San Marco ponujal. Govoril je o zakonitosti novega upravljanja lokala, njegovi ponudbi in želji, ki je njega in partnerje vodila v izbiro, da ovrjedniti prostor, ki ga doma la vsi turistični vodniki uvrščajo med tržaške znamenitosti. Kavarna je ponovno odprla svoja vrata pred kratkim, uradnega od-

prtja pa še ni bilo. "Svojo dejavnost raje začnemo v tišini, da razumemo, kako stroj sploh dela", nam je barvito povedal Delithanassis. Ob vstopu se obiskovalcu kmalu razjasni, katera je najbolj očitna novost. V hali vzdolž Donizettijeve ulice kavarneških mizic in stolov ni več. Namesto njih so police s knjigami, razvrščene na sredini pravokotnega prostora; police zasedajo tudi spodnji del nosilnih sten. Družina Delithanassis je tako prenesla svojo knjigarniško dejavnost iz trgovine na Donizettijevo (prav ob vhodu v poslojpe, kjer domujejo slovenske organizacije) v prostore kavarne. "Knjigarna lahko nedvomno postane kulturni posrednik, dodana vrednost njegovega toka", je povedal Delithanassis, ki je v načrt vključil temeljito obnovo kuhinjskih prostorov in kuhinjske ponudbe: le-to bodo prikroji-

li tudi potrebam uslužbencev, ki so zaposleni v bližnjih uradih. Posebno ponudbo kašer so upravitelji namenili tudi predstavnikom židovske skupnosti, katerih tempelj meji na kavarno. Izvajali bodo tudi enogastronomске pakušnje domačih kraških proizvodov; zlahtno kapljico bodo predstavljali tudi pridelovalci iz Brd. San Marco naj bi tako postal tudi središče turističnega

Foto IG

li tudi potrebam uslužbencev, ki so zaposleni v bližnjih uradih. Posebno ponudbo kašer so upravitelji namenili tudi predstavnikom židovske skupnosti, katerih tempelj meji na kavarno. Izvajali bodo tudi enogastronomске pakušnje domačih kraških proizvodov; zlahtno kapljico bodo predstavljali tudi pridelovalci iz Brd. San Marco naj bi tako postal tudi središče turističnega

ovretnotenja tržaškega in širšega področja. Ob tej novosti bo lokal ohranjal tradicionalno kavarneško ponudbo, v kateri bo sicer literarna beseda prisotna s predstavitevjo knjig, konferencami, koncerti in drugimi kulturnimi prireditvami. Ta srečanja bodo v prostoru, ki občinstvu doslej ni bil dostopen: tudi v tem odmaknjem kotu lokala izstopa secesijski slog San Marca, ki se s svojo strogostjo opredmeti tudi v nenehnem prepletanju vitraž in

ogromnih stenskih ogledal preko črtnine notranje opreme. Notranjščina bo pridobila še poseben čar, ko bo vanjo neposredno segala svetloba ob odprtju velikih stranskih vrat. Ta dialog z zunanjščino bo mogoč, ko bodo na Donizettijevi ulici po vzpostavitvi novega prometnega režima prepovedali dostop vozil. Takrat bodo namestili na cestnišče kavarniške mizice in San

Marco bo deloval tako tudi na odprtem. Če bi zidovi slovitve kavarne lahko govorili, bi lahko marsikaj povedali o literarni zapuščini Trsta. Vsak pošten Tržačan ve, da je ta slonela na prepletanju raz-

ličnih etničnih duš. "In to je naš cilj. Povrniti kavarni San Marco središčno vlogo pri snovanju te izrazito tržaške in zato srednjeevropske kulturne dediščine", nam je povedal Delithanassis, ko je na točilni pult položil skodelico kave, ki jo trži podjetje Sandal. Slastno črno tekočino je barman iztisnil iz velikega kavnega stroja v slogu belle epoque: poleg kulture zahteva San Marco tudi stil!

IG

FINŽGARJEV DOM NA OPČINAH Predavanja dr. Jožeta Bajzka

Otroci ne bodo izgubili vere, ki so jim jo dali starši

V šoli vere: Kako utrditi osebno vero je naslov tretjega predavanja dr. Jožeta Bajzka iz niza o veri, ki je pred nedavnim potekalo v Finžgarjevem domu na Opčinah v organizaciji slovenskega openskega dekanata. Prisotne je župnik Franc Pohajč spomnil na vsebine s prvih dveh srečanj, na katerih je beseda tekla o temeljih naše vere, o bistvu verske izkušnje in spominu.

Dr. Bajzek je uvodoma dejal, da ima vsak človek vero: veruje, da je hrana v restavraciji užitna in da bo zdravnik dobro opravil operacijo. Kot izhodišče je prisotnim posredoval misel Vinka Beličiča, ki je ohranil vero in jezik svoje matere. Ta je bila zelo verna, zato je tudi sam veroval zvesto, ponosno in pokončno. Mama ga je ob peči naučila molitve Oče naš. Od takrat mu je bila vera neločljiva od življenja. Dr. Bajzek se je navezal na Beličičevo misel in dejal: "Če otroci začutijo, da so pomembni za svoje starše, so tega še bolj potrebni kot vsakdanjega kruha. Starši, dajte danes veliko preveč otrokom, saj rabijo samo ljubezen. Otroci lahko izgubijo vse: imetje, zdravje, lepoto in mladost, ne bodo pa izgubili vere, ki ste jim jo dali".

Nič, česar nimamo, ne moremo dati drugim, zato naj vsak preišči sebi in o osebni veri. Z video projekcijo in ob glasbi je

prikazal šest glavnih točk, s pomočjo katerih lahko utrdimo vero. Velik pomen imajo ovire: če je naša vera majhna ali slabotna, moramo imeti vzroke za to.

Dr. Jože Bajzek (foto IG)

Ovire na poti vere so lahko trpljenje, nevera v čudeže, vpliv drugih religij, nepoznavanje Svetega pisma, nezaupanje v Cerkev in prepričanje, da drugi kristjani niso nič boljši od nas samih. Ob prvih je navedel še ovire na poti poroke: odvzem svobode, zavezanost, težava za shajanje z denarjem, življenje drugih poročenih parov, mladost in problem, če srečamo drugo osebo, ki nas privlači. Prisotnim je postavil retorično vprašanje: ali se zaradi teh ovir ne poročamo? Dejstvo je, da

postanejo ovire nepomembne ob dragoceni osebi. Tako je tudi z osebno vero: dokler ne srečamo Boga kot osebo, Jezusa na Zemlji, bodo naše ovire velike prepreke. Da bi na poti do vere odstranili vse ovire, je skoraj nemogoče; naša osebna vera pa pomen ovir bistveno zmanjša. Drugo točko predstavlja omahljiva vera, zato si moramo postaviti vprašanje, kdaj omahujemo. Odgovorov je več: ko je zaupanje v Boga v nasprotju z našim "razumskim" razmišljanjem in odpuščanje ni po logiki našega razuma, saj mogoče kdaj že razmišljamo o maščevanju. Druge možnosti so naslednje: ko dovolimo občutkom, da ugonabljajo našo vero; ko v različnih okoliščinah ne vidimo Boga na delu; ko poslušamo negativne nasvete in svetovalce, na primer televizijo in računalnik, ko ju uporabljamo kot "varuško", pokvarita vzgojo otrok; ko se preveč osredotočamo na okoliščine, ne pa na Boga; ko zanemarjamo božjo pot; ko za svoje napake in grehe ne sprejemamo odgovornosti, ampak krivimo sami sebe, krivda pa je preveliko in pretežko breme. Posledice omahljive vere so dvoličnost, nestabilnost, negotovost; ne vemo, kaj si želimo, izgubimo božji blagoslov, razvednotimo svojo vero, varamo in zapeljujemo druge, sprejemamo napačne odločitve in izgublamo svoj no-

tranji mir.

Kako pa lahko spremenimo omahljiv odnos do vere? Postaviti si moramo naslednja vprašanja: od kod prihajajo ti dvomi? Ali me je Bog kdaj v preteklosti razočaral? Ali Bog ni obljubil, da bo zadovoljil vse naše potrebe? Ali mi Bog ni dal Sv. Duha, da deluje v meni in me usposablja za življenje? Ali ni obljubil, da bo ves čas z nami? Ali je za Boga karkoli pretežko? Vseh nas namreč doletijo trenutki, ko naša vera ni trdna, vendar to razpoloženje ni stalnica. Vera vse osvetljuje in je neločljiva od življenja.

Naslednje vprašanje, ki ga je postavil dr. Bajzek prisotnim, se je glasilo: kje je naš fokus? Vprašati se moramo, na kaj smo osredotočeni. Če namreč fokusiramo problem, ne vidimo okoliščin in ne moremo priti do rešitve, iz majhnega problema pa naredimo velikega. Usmerjeni moramo biti v rešitev le-tega. Vera je zaupanje, toda komu zaupamo? Po večini zaupamo osebam, ki so nam blizu, a to ni vedno enako do vseh. Zaupanje namreč razvijamo v dobrih in plemenitih odnosih.

Ob koncu je predavatelj opozoril še na lik Abrahama kot zgled popolne vere, saj je popolnoma zaupal Boga, ki ga je vedno in povsod vodil skozi zapletene poti življenja, ter na Jezusa Kristusa, na katerem z zgodovinskimi in s pričami potrjenimi dejstvi utemeljujemo svojo vero v Boga, Stvarnika vesolja. Ker so otroci navezani na starše in jim zaupajo ter verujejo vanje, je temeljnega pomena, da jih ti vzgajajo v veri z lastnim zgledom.

Metka Šinigoj

Obvestila

V župnijski dvorani v Nabrežini je tudi letos na ogled tradicionalna razstava jaslic z vsega sveta. Na ogled so tudi jaslice v cerkvi, ki so vsako leto drugačne. Urnik: od 25. decembra 2013 do 6. januarja 2014, ob sobotah in praznikih od 16. do 20. ure.

Sporočamo, da bodo uradi SSO v Trstu, Gorici in Čedadu zaprti zaradi božičnih in novoletnih počitnic od ponedeljka, 23. decembra 2013, do vključno ponedeljka, 6. januarja 2014.

Fantje izpod Grmade, Mladinska pevka skupina Devin in MeCPZ Devin vabijo na tradicionalni božični koncert, ki bo na Štefanovo, 26. decembra 2013, ob 17.30

v ogreti cerkvi Sv. Duha v Devinu.

Z Novim glasom v Maroko. Spored potovanja v drugi polovici meseca maja 2014 bo objavljen v naslednji številki Novega glasa. Obiskali bomo Casablanca, Rabat, kraljevski Marrakech, kraljevski Fes in obmorsko mesto Agadir.

Poštena gospa nudi oskrbo starejših ljudi v obliki izmenjave. Več informacij 00385 2386744.

Darovi

Za Društvo Rojanski Marijin Dom daruje Anamarija Volk Zlobec 50 evrov.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - TRST

vabi na

VEČER AVTORSKIH SAMOSPEVOV v poklon jubilanu, mastru Adiju Danevu

nedelja, 29. decembra 2013, ob 20. uri
v prostorih SKD Barkovlje v ul. Bonafata 6

KNJIŽNICA DUŠANA ČERNETA

vabi

v nedeljo, 29. decembra, v Zavod šolskih sester
v Ul. delle Docce 34 v Trstu, kjer bo ob 16. uri

IZROČITEV 26. NAGRADE DUŠANA ČERNETA TRŽAŠKI PROVINCI ŠOLSkih SESTER

Na sporedu bodo tudi kulturni spored in razgovora o preteklem in sedanem delu tržaške province šolskih sester ter o Dušanu Černetu in knjigi Zvestoba vrednotam - Podoba Dušana Černetu in po njem poimenovanih pobud.

Nagrada Dušana Černeta

Letošnje prejemnice so šolske sestre pri Sv. Ivanu

Kot smo že poročali, bo v nedeljo, 29. decembra, ob 16. uri v Zavodu šolskih sester v Ul. delle Docce 34 pri Sv. Ivanu v Trstu podelitev 26. Nagrade Dušana Černetu tržaški provinci šolskih sester za dolgoletno in plodno versko, vzgojno, šolsko, kulturno ter socialno delo.

Slovesnost bo v imenu odbora pri Knjižnici Dušana Černetu, ki podeljuje nagrado, vodil časnikar Saša Martelanc. Pri okrogli mizi o Dušanu Černetu in o knjigi Zvestoba vrednotam - Podoba Dušana Černetu in po njem poimenovanih pobud bodo sodelovali njen urednik Ivo Jevnikar, Černetova nečakinja Ana Marija Prijatelj in knjižničarka Lučka Kremžar De Luisa. Prof. Tomaž Simičič, ki bo podal utemeljitev nagrade, bo v pogovoru s sestrama Gabrijelo Koncilijo in Valentino Rupnik obnovil opravljeno pot in sedanje delo tržaške province šolskih sester, kar bodo obogatile še slike, ki jih bo prikazala s. Andreja Kete. Provincialki s. Doroteji Rupnik bo nagrado izročila sestra Dušana Černeta Boža Mervic. Slovesnost bodo oplešale še glasbene točke. Nastopila bosta mladi pianist Federico Guglielmo Ficiur in pevka skupina iz Ajdovščine pod vodstvom prof. Jerice Rudolf.

Boris Pahor častni gost podelitve štipendij ZKB "Če se spleča razpravljati, je to za mlade"

Letošnja podelitev štipendij, ki jih Zadruga kraška banka namenja mladim članom oz. otrokom svojih članov, je bila posebno dragocena. Ob finančni pohvali uspešnim maturantom, diplomantom prve stopnje in univerzitetnim diplomantom je svoje kristalno jasne misli mladim namenil slovenski tržaški pisatelj Boris Pahor, poročevalec in reporter zgodovine preteklega stoletja.

Častnemu gostu se je v prvem delu petkovega večera posvetila prof. Tatjana Rojc, avtorica razkošne monografije Tako sem

živel - stoletje Borisa Pahorja, ki je poleti izšla pri Cankarjevi založbi. Njen urednik Zdravko Duša je na Opčinah pohvalil izvedbo obsežnega založniškega projekta, ki ob Pahorjevi osebnosti prikazuje zgodbo Slovencev v Trstu. Rojčeva je predpremierno predstavila tudi italijansko različico knjige Così' ho vissuto - biografija di un secolo, pomenljiv poklon založbe Bompiani Pahorjevi umetniški besedi, ki hkrati potrjuje slovensko kulturno prisotnost v mestu ob zalivu.

"Če se spleča razpravljati, je to za mlade", je uvodoma povedal sto-

letnik, ki je skozi vse življenje ostal zvest pisano o razžaljenih in ponižanih. Njegova vsebinska vzliščja - nacionalnost, svoboda, človek in človeštvo, identiteta in demokracija - so vedno aktualna. Trikratni "ne" totalitarizmom dvajsetega stoletja smo morda osvojili, Pahor pa opozarja na pomen identitete, predvsem nacionalne. Prej internacionalizem, danes pa globalizem: človek je drugje, pravi, je več kot tehnika in preračunljivost, človeštvo potrebuje duha, etike, identitete. Pahorjev klic mladim je torej predvsem lekcija ponosa slovenskega naroda, ki ima kaj pokazati. To niso marnje starega človeka, ampak resnica modernega opazovalca, ki kritizira klanjanje "Ljubljane"

in opozarja na vrhunce slovenske kulture in znanosti (omenil je npr. Kulturno središče evropskih vesoljskih tehnologij Ksevt v Vitanzu ter ajdovsko letalsko podjetje Pipistrel).

ZKB z vsakoletnimi štipendijami potrjuje pozornost do znanja, ki je pogoj za iskanje življenjskih in poklicnih poti. Tokrat so štipendijo v višini 500 evrov namenili šestim višješolskim maturantom, štipendijo 750 evrov sta si zagotovili dve univerzitetni diplomantki prve stopnje, trije nagradienci z univerzitetno diplomno so prejeli štipendijo v znesku 1000 evrov. Podelili so tudi eno štipendijo za dobo 6 mesecev za izobraževalne projekte v Bruslju na sedežu Dežele FJK, ki jo ZKB poklanja v sodelovanju z deželno Federacijo zadružnega kredita pri projektu Skupaj v Evropo.

Jemelj Šček

In memoriam Boris Zulian

Tržaška likovna stvarnost bo odslej revnejša. Zapustil jo je namreč slikar Boris Zulian, ki je

s svojo življenjsko in umetniško močjo zaznamoval likovni utrip slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Za umetnika je naravno, da nenehno presega raznovrstne meje: etnično izhodišče je bilo tako zanj odskočna deska za spoznavanje kulture soseda, do katere je vse življenje gojil tvoren odnos - že od šolskih let, saj je v mladih letih obiskoval italijanski umetniški zavod Nordio. Študij je nato nadaljeval v Padovi, kjer je prejel habilitacijo za poučevanje, na podlagi štipendije se je izpopolnjeval v restavracijstvu na univerzi v Ljubljani.

Boris Zulian se je rodil 20. maja leta 1944 v Ricmanjih, leta 1971 je s skupino tržaških umetnikov, ki so jo sestavljali Kozman, Švara, Vecchiet, Volk in Žerjal, ustanovil Grupo U. Pod mentorstvom likovnika in umetnostnega kritika Milka Bambiča je skupina mladih ustvarjalcev priredila več skupinskih razstav in katalogov. Umetniško izražanje Borisa Zuliana se je odražalo v več zvrsteh. Njegova likovna govorica je obsegala tudi grafiko v najrazličnejših tehnikah, od jedkanice in litografije do serigrafije. Založba Mladika je Borisu Zulianu leta 2004 posvetila obsežno monografijo.

In memoriam

Za vedno nas je zapustil p. Mario Vit

V torek, 17. decembra 2013, je po krajši boleznii umrl pater jezuit Mario Vit. Bil je vodja Kulturnega centra Veritas, ki je v obdobju njegovega ravnateljstva postal ena izmed osrednjih versko - kulturnih ustanov v mestu: delovanje je center usmeril zlasti v ekumenski in kulturni dialog z ostalimi etničnimi, jezikovnimi in verskimi skupnostmi v Trstu. Pater Vit je imel posluš tudi za prepričanja nevernikov in jih je vključeval v delovanje ustanove. Pred nekaj leti je bil tudi gost Društva slovenskih izobražencev, kar potrjuje patrovno naklonjenost slovenski narodni skupnosti: to zanimanje je imelo stare korenine. Bil je večplastna in odprta oseba, ki je nadvse cenila dialog. P. Vit se je rodil 30. decembra 1933 v Portugruaru. Leta 1953 je vstopil v jezuitski red. Po študiju teologije in filozofije je bil leta 1964 posvečen v duhovnika. V Palermu je študiral psihologijo, v Trentu pa je v

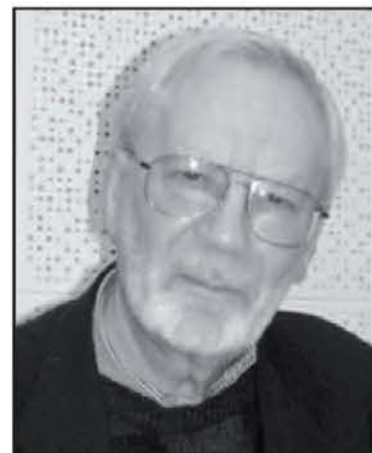

Foto IG

vročem obdobju t. i. mladinske kontestacije študiral sociologijo. V intervjuju, ki ga je imel z Novim glasom leta 2005, je dejal, da ga je to obdobje močno zaznamovalo. Po potresu v Furlaniji se je leta 1977 nastanil v Podbonescu. Bil je to začetek tvornega sodelovanja z Benečijo, ki se dejansko ni nikoli pretrgalo: na to področje je bil navezan do tolikšne mere, da je pred časom izrazil željo, da bi ga pokopali ravno v Podbonescu. Vsako leto je v Benečiji prirejal okroglo mizo pod naslovom Terentius day, na katerih so strokovnjaki debatirali o aktualnih tematikah, ki razvnamajo cerkveno občestvo in družbo nasploh. V 80. letih je deloval v Gorici pri centru Stella Matutina. Kot nam je p. Vit povedal v intervjuju, se je v posoškem mestu prvič soočil z vprašanjem meje in drugačnega ('slava, slava komunista, sciaia itd. ') imela za sovražnika. V času, ki sem ga tam preživel, mi je uspelo ustvariti mešano italijansko in slovensko skupnost". Po gorški izkušnji je leta 1989 postal raziskovalec Družbeno-verske opazovalnice Triveneta. Bil je nato ravnatelj univerzitetnega zavoda Antonianum v Padovi, leta 2002 pa se je preselil v Trst, kjer je prevzel vajeti Centra Veritas.

Oljkarstvo v naših krajih

Pozitivne ocene letošnje oljčne letine

Letošnja oljcarska letina gre h koncu. Nekatere torklje so že zaprle, druge, kot npr. pravkar obnovljena oljarna v Kmetijski zadrugi v Trstu, ali pa tudi nekatere druge v Istri, še obratujejo. Še nekaj

laboratorijski oljarni". Negotovost glede ugotavljanja zrelosti in dež sta glavna razloga, da smo mnogi čakali z obiranjem oljk. Zlasti se je ta zamuda poznala pri italijanskih sortah, veliko vode v

čim prej predelati. Dokazano je namreč, da hitra predelava, do 12 ur po obiranju, bistveno prepreči tudi napake, ki nastanejo zaradi napadov oljčne muhe.

V zadnjih letih se je število oljarn precej povečalo, tako da se je čakalna doba na splošno bistveno skrajšala. Društvo oljkarjev slovenske Istre – DOSI poroča, da je v Istri v polni sezoni delalo približno 30 torkelj, ki so za predelavo redno vpisane tudi v register živilskih obratov. V decembru obratuje na Obali in v notranjosti Istre le še kakih 10 oljarn. To omogoča, da se plodovi hitro predelajo, kar je odločilno za kakovost pridelanega ekstra deviškega oljčnega olja. Veliko pove tudi podatek, da je torklja na Dobrovem v letošnjem letu predelala približno 230 ton plodov, manjša oljarna, ki jo je jeseni iz sredstev čezmejnega projekta UELIJE II. nabavila biotehniška šola v Šempetru, pa približno 50 ton oljk. Tudi na Tržaškem potrjujejo, da je bila letina s količinskega vidika dobra. Obe glavni torklji v pokrajini, se pravi

Parovelova in zadružna, sta redno delovali. Zadružna bo sicer delala še do božičnih praznikov, pa čeprav ne vsak dan.

Laboratoriji in pokaševalci olja imajo torej te dni kar polne roke dela. Ob tem ugotavljajo, da so bile skoraj povsod toskanske sorte (leccino, moraiuolo in pendolino) prepozno pobrane, zaradi česar je ob pokašanju tega olja začititi preveliko zrelost plodov. Belico, ki je pri nas med najbolj razširjenimi sortami, pa so ljudje kar pravočasno pobrali, tako da je olje odličnih lastnosti. Oljkarstvo je torej v razvoju in se suvereno ponovno vrača zlasti v tiste predele, kjer oljk po pozebi leta 1929 niso obnovili, a je med ljudmi ostal živ spomin nanje. V glavnem gre za male in mlade nasade, ki morajo še stopiti v polno rodnost. Zelo razveseljivo pa je že dejstvo, da se to drevo vrača v ta prostor in že s tem prispeva k ovrednotenju te kulturne krajine.

M. T.

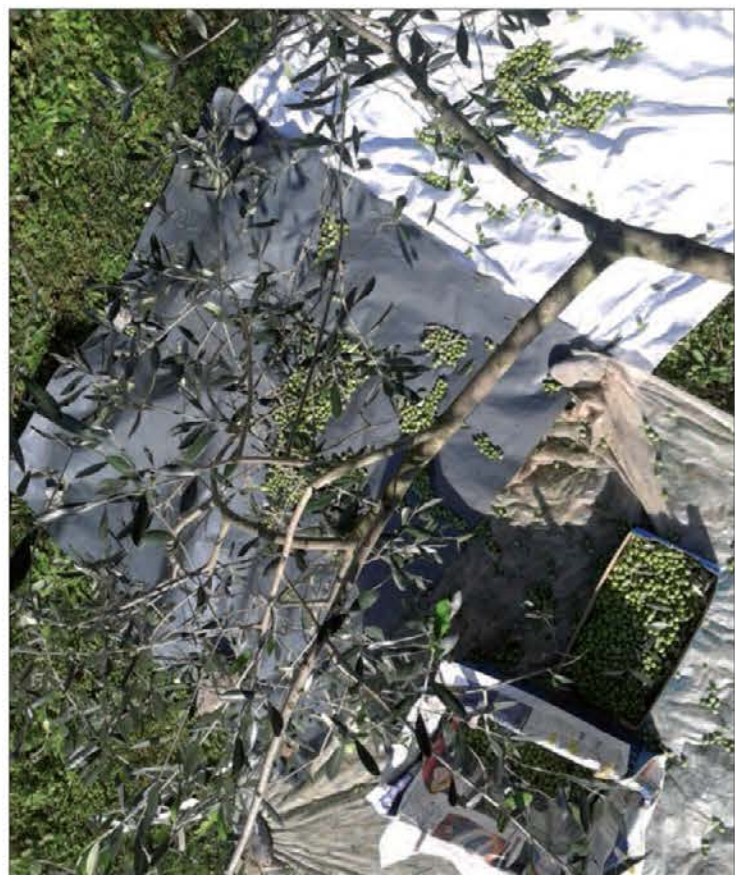

Foto JuČ

oljkarjev mora namreč pobrati pridelek.

Klimatske razmere so bile letos res nekaj posebnega in so močno vplivale na rast in razvoj vseh rastlin, tudi oljk. Spomladi je bilo veliko dežja in dokaj hladno vreme vse do konca junija, sledilo je močno sušno obdobje z izredno visokimi temperaturami, tako da se je rast dobesedno ustavila. Sredi septembra so se začele padavine, ki so se nato nadaljevale več tednov zaporedoma. To dejstvo pa je močno vplivalo na dozorevanje oljk. Kot je zapisala vodja Poskusnega centra za oljkarstvo pri Kmetijsko gozdarskem zavodu Slovenije mag. Viljanka Vesel, "je v letošnjem letu "zatajil" način spremljanja dozorevanja, ki ga lahko ugotavljamo z obarvanostjo – indeksom zrelosti pa tudi s trdoto plodov. Po dolgem sušnem obdobju so se plodovi zaradi jesenskih padavin napili vode, kar vpliva na barvanje plodov, trdoto in oljvitost v

plodovih pa je vplivalo tudi na okus olja, ker je voda spirala določene polifenole v olju. Mogoče bolj kot druga leta je bilo opaziti določene razlike tudi od oljčnika do oljčnika, saj na dozorevanje vplivata tudi lega in osončenost samega nasada oziroma, ali smo drevesa lahko zalivali ali ne. Razlika je bilo opaziti tudi glede na to, ali je oljkarjem uspelo dovolj temeljito opraviti poletno rez s čiščenjem bohotiv v notranjosti krošnje. Končno je bil zaradi večje vsebnosti vode v plodovih tudi izplen olja nekoliko slabši in šele zadnji teden novembra oz. prvi decembrski teden sta nekoliko dvignila povprečje oljvitosti.

Oljkarji so sicer zadovoljni z letino, saj je bila s količinskega vidika prav dobra. Tudi kakovost je pri tistih oljkarjih, ki so upoštevali vse posege, zlasti glede zaščite pred oljčno muho, zelo dobra. Vedno znova se potrjuje pravilo, da moramo plodove po obiranju

MARIJINE BOŽJE POTI PRI NAS (32)

Mariza Perat

Mati Božja "Žanjica" v Porcinju nad Čedadom

"Mati Božja sicer ni prosila, da bi tu postavili kapelo", nadaljuje duhovnik Dush, "vendar je na kraju, kamor je prvič stopila, pustila vidno znamenje, ki je trajalo 30 let. Ves ta čas je tu raslo

cvetje in sicer vse leto, ne glede na letni čas. Prav na tem kraju je pozneje zrastle drugi cvet, kapela, ki so jo naši predniki imenovali "Jankona", še pravi g. Dush in dodaja: "Kapela je za vse nas

drag spomin na naše prednike, na njihov trud in na njihove žrtve. Je tiha, a zgovorna priča njihove globoke vere, ki so jo še okrepili nenavadni dogodki iz leta 1855". Kapelico so obnovili leta 1995. Nad oltarjem vidimo kip Matere Božje s sromom v levi roki. Pred Marijo kleči Terezija.

Levo od kapelice se dviga vas s cerkvijo, posvečeno sv. Janezu Krstniku in sv. Luciji. Tu je bilo drugo in tretje Marijino prikazanje. Naj tu omenim, da je prezbiterij v tej cerkvi leta 1477 izdelal slovenski mojster Andrej iz Škofje Loke. Na tretje prikazanje, pri katerem je Mati Božja vidkinja in roko vtisnila zlat križec, spominja plošča za glavnim oltarjem. Na njej beremo:

"Spomin na drugo in tretje prikazanje, ki je tu potekalo septembra 1855. Tu je Sveta Devica mali Tereziji Dush vtisnila križ na hrbtno stran desne roke. Križ je bil preroško znamenje v njenem kratkem življenju, pa tudi predhodno znamenje

tragedije, ki se je 7. februarja 1945 odigrala na Porcinjski planini, kot tudi znamenje luči, odpuščanja, upanja in miru".

Na vitraju za oltarjem je slika prvega Marijinega prikazanja Tereziji. Na levi zgoraj beremo: "Spoštujte praznike in ne preklinjajte!"

Na desni pa beremo:

"Spoštujte post in predpraznične dni!"

Slika prikazovanja stoji tudi nad krstnim kamnom, ob katerem je napis, da je tu 10. septembra 1845 bila krščena Terezija Dush. Posebno poglavje velja srpu, ki ga je Božja Mati za hip držala v roki. To je pravzaprav posebnost Device Marije v Porcinju, saj nismo vajeni, da bi Božja Mati na podobah, ki jih poznamo, držala v roki kakšno orodje, kot pravi tudi avtor knjižice duhovnik Carlo Gamberoni, in je zato Marija tudi še prav posebno blizu ljudem in njihovem vsakdanjemu življenju.

Duhovnik Giuseppe Dush, kateremu se je posrečilo, da je prišel v stik z družino, ki je hranila dragoceni srp, v zvezi s tem pripoveduje: "Proti koncu prejšnjega stoletja je gospa Ana Succo, poročena Topatig, od svojega strica pododala srp deklice Terezije.

Za gospo Ano je srp bil dragocena relikvija, zato je nanj najskrbneje pazila. Istočasno je svojim

otrokom strogo prepovedala, da bi se srpa dotikali. Ljudem v vasi pa nikakor ni bilo prav, da je srp v zasebni lasti in bi bili raje videli, da bi bil shranjen v župnišču ali v cerkvi.

Gospa Ana pa tem prošnjam ni hotela ustreči, saj se je zavedala, da je

srp izredno dragocen in ga je zato hotela imeti doma.

Vendar gospa Ana ni živela sama. Ob njej so bili otroci. Imela jih je enajst,

od teh so štiri umrli. Ostalo jih je torej sedem. Sedem živahnih in radovednih otrok, ki jih ni bilo vedno mogoče krotiti.

Nekega dne so ti otroci prišli do srpa in ga vzeli, da bi se z njim igrali, ne da bi vedeli, kako zelo dragocen predmet je to. Tako so ga ob koncu igre nekje pustili in nihče ga ni mogel več najti. Mati ga je več dni iskala, a srpa ni bilo nikjer. Seveda je paglavce oštela, toda srpa ni bilo več".

/ dalje

Porcinjska cerkev, kjer se je Mati Božja prikazala drugič in tretjič, ter Razpelo prijateljstva, delo G. Patata

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (8)

Jetrni tip

Kakšen je jetrni tip človeka? Fizično ga prepoznamo po tem, da ima zelo lepo manekensko telo, polt je temna oziroma zelo hitro porjavi, ima močne in bujne lase (navadno so to črnlasi ljudje), nizko čelo in poudarjeno čeljust. Ženske se rade oblačijo zelo vpadljivo, nosijo velike uhanne, visoke pete, vedno so oblečene po zadnji modi, moški imajo najboljši avto in najlepšo punco ali ženo, veliko dajo na zunanji izgled in urejenost. Najnoveše modne muhe jim ne uidejo.

Značajske lastnosti pa so: radi so v centru pozornosti, so najlepši, najboljši, najpametnejši, vedno imajo prav, najbolj so oni pomembni in potem vsi ostali, kar velja tudi za družinsko okolje – jetrna mama bo najprej sebi kupila novo obleko, šele potem otrokom. So perfekcionisti; jetrna gospodinja želi imeti stanovanje vedno odlično počiščeno brez nereda in nobenih sledi prahu. Radi so vodilni, so zelo ambiciozni in odločni. Pogosto zasedajo visoke položaje. Njihova šibka točka so jetra; če so jetra energetske zamašeni in zaradi tega delujejo slabo, bodo taki ljudje začeli nastopati agresivno, ljubosumno, nepotrpežljivo, arogantno, živčno, brezsrčno, misli bodo negativne, postali bodo črnogledi in lahko tudi zelo hudobni. Jetrne mame bodo celo pretepele otroke. Fizično jih bomo spoznali, saj bodo imeli veliko celulita, mastne lase (tipična izjava: "Moram prati lase vsak dan, ker se mi tako mastijo!"), izbuljene in občutljive oči, ki se rade solzijo, pečejo, srbjajo (tipična izjava: "brez sončnih očal ne morem nikamor"), velikokrat jim bo vroče, še posebej zvečer (tipična izjava: "zvečer me pa kar zakuri v postelji"), po telesu bodo imeli pike, madeže, lise, izpuščaje, lahko tudi koprivnico, ekceme (tipična izjava: "te lise se pojavijo s starostjo"), pogosto so vezani tudi zvini, nategi mišic (tipična izjava: "ta gleženj je

šibak, sem si ga zvil že velikokrat"). Pretirano so mahnjeni na čistočo in sterilnost, na primer si razkužijo roke trikrat na dan, pa delajo v pisarni; ali pa se "stuširajo" nekakrat na dan, ne da bi se ukvarjali s športnimi aktivnostmi.

Jetrni tip človeka zjutraj zelo težko vstaja, ponoči pa gre spat pozno in težko zaspi. Rad je aktiven, sovraži brezdelje, energijo projicira navzven, zato je tudi veliko izgubi. Simptomi bolezenskega stanja so močni, vendar so kratkotrajni. Največja težava pri takem tipu človeka je zakisanost telesa.

Kar jetrnemu tipu pomaga pri vzpostavljanju ravnovesja v lastnem telesu, je poleg hrane, telesne vadbe in ustreznih zeliščnih dodatkov tudi oligoelement mangan.

Pri vsakem stanju slabega delovanja jeter, ki se kaže kot zgoraj opisano ali pa se pojavi s točno določenimi znaki po te-

lesu, bo 20-dnevna terapija z oligoelementom mangan pomagala.

Mangan odigrava pomembno vlogo pri številnih encimskih reakcijah pri razvoju kosti, podmazanju sklepov, pravilni presnovi sladkorjev, splošni utrujenosti, zmanjšanem libidu, za odpravljanje nespečnosti, ob vrtoglavici in pri vnetjih sklepov. Še posebej ugodno deluje pri težavah v nosečnosti: težave s plodnostjo, splav, smrt fetusa; tudi v fazi razvoja: ko otrok ne raste, piri ataksija (nepovezanosti gibov), skoliozi, grbavosti, nepravilnosti lobanje.

Naj poudarim še enkrat, da oligoterapije kot take ne izvajam, saj je človeka treba obravnavati celostno na več nivojih delovanja, drugače bi zamenjala naturopatski pristop. Oligoelementi lahko izboljšajo posamezno bolezensko stanje ali pa učinek določenega zdravila in nimajo nobenega stranskega učinka.

Primeri jetrnega tipa človeka: Al Pacino, Maria Grazia Cucinotta itd.

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu
www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C,
naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To število smo poslali v tisk v ponedeljek, 23. decembra, ob 14. uri.

Slovenija v pričakovanju novega leta 2014

Državni praznik je zasenčilo odkrivanje korupcije

Božične in novoletne zgodbe in prigode so po navadi obarvane pravljico in smeraj imajo lep in srečen konec. V Sloveniji žal tudi letos ni tako, saj se je kriza zalezla v vse pore družbe in države. Veselja bo mnogo manj, kot ga je bilo zmeraj v preteklosti, čeprav bi ga potrebovali, da bi nam zdrnilo srca in obnovilo upanje za več sreče kdaj v prihodnje.

Ni upanja, da bi v času te koalicije, torej sedanje oblasti, izvedeli za vse razsežnosti in zlasti ugotovili krivce za skoraj petmilijardni primanjkljaj v slovenskih bankah. Enako ni upanja, da bi državljani kdaj dobili povrnjen vsaj del denarja, ki jim ga bo država vzela za sanacijo razmer v bankah. Vlada pa hkrati prikrija osebe z območja elit, vplivnežev in različnih privilegirancev, ki so povzročili zlorabe v bankah. Poslanci vladajoče koalicije so na izrednem zasedanju parlamenta, 20. decembra, zavrnili zahtevo opozicijske SDS, naj se začne

postopek ugotavljanja odgovornosti za t. i. bančna brezna ali t. i. bančne luknje, ki se merijo v milijardah evrov. Brez pojasnil ali odgovorov finančnega ministra oz. vlade so ostala opozorila opozicijskih poslancev, "da je bilo veliko nevrnjenih posojil v bankah podeljenih na podlagi političnih pritiskov, prijateljskih vezi in povezav vplivnih posameznikov". Teolog in publicist Ivan Štuhec je v kolumni, objavljeni v božični številki tednika Družina, zapisal, "da bi bilo lastninsko-kapitalski sistem, utemeljen na pojmovanju komunistične družbene lastnine, mogoče izkoreniniti samo z večinskim političnim preobratom ali z doslednim pritiskom od zunaj. Zdaj je najbolj realno dejstvo, da nas partijska elita, z vsemi marionetami vred, pelje v še eno nacionalizacijo, od katere bo država imela en velik nič, ki ga je povzročil burič".

Po mnenju ekonomista Egon Zakrajška, enega vodilnih us-

lužbencev ameriške centralne banke, "sedanja vlada nima resnega namena, da bi se spopadla s temeljnimi razlogi, ki so Slovenijo pripeljali na rob bankrota. Vlada s tem, ko ni zaprosila za pomoč z nizko obrestno stopnjo iz evropskega sklada ESM, poskuša ohraniti bistvo pajaškega kapitalizma, to je povezanost med bančništvom in gospodarstvom, ki je državo privedla v sedanjo krizo". Veleposlanik ZDA v Sloveniji Joseph A. Mussomeli je v intervjuju, objavljenem v novi številki časnika Polet, magazina časopisa Delo, dejal, "da je finančna kriza v Sloveniji primerjalno, glede na višino bruto domačega proizvoda, mnogo hujša od ameriške na

njenem vrhuncu. Če bi bil sedaj Janez Janša predsednik vlade, potem stavi svojo kariero, da bi bilo na ulicah 20.000 ljudi, ki bi protestirali zaradi nedavnih izidov bančnih stresnih testov. Ker pa vlade ne vodita ne Milan Kučan ne Janez Janša, povprečen Slovenec očitno laže prenaša trenutno vlado in njene ukrepe". Časnikar Luka Jakše v pogovoru z nekdanjim ministrom za gospodarstvo, Matejem La-

na to, da dva najbolj izpostavljeni politika, Janez Janša in Zoran Jankovič, kljub ugotovitvam protikorupcijske komisije, še vedno vztrajata na političnem parketu". Matej Lahovnik mu je odgovoril: "Da, ampak imamo paradoks, da šefa opozicije preganjajo zaradi izpiskov v vrednosti nekaj tisoč evrov izpred deset let, v primeru petmilijardne luknje pa ni bilo treba še nikomur polagati računov. Lahko se vprašamo, s čim se, glede na velikost posledic, ukvarjajo organi pregona. Mene tudi zelo zanima, kdo se je okoristil z bančnim ropom stoletja".

Politika v Sloveniji deluje vročično in intenzivno, in to v vse smeri. Pri tem pa so ljudje pogosto zbegani ali celo zgroženi. Velik vtis z odobravanjem je vzbudila akcija kriminalistične policije, ki je v zdravstvenih zavodih iskala osumljence podkupovanj in drugih oblik korupcije. Ta naj bi bila v slovenskem zdravstvu zelo razširjena. Pri omenjenih preiskavah so odkrili in začasno pridržali več osumljencev. Pri nekaterih

so našli večje zneske denarja in celo zlate palice. K odkrivanju korupcije v zdravstvu naj bi organe pregona spodbujal tudi Karl Erjavec, začasni minister za zdravje.

Zaradi vseobsegajoče krize in najnovejših dogodkov, kot so primanjkljaj v bankah, povezan s primeri kriminala, pa preiskave o korupciji v zdravstvenih ustanovah, je letošnje proslavljanje Dneva samostojnosti in enotnosti, državnega praznika na dan 26. decembra, ostalo v senci in ob ravnodušni javnosti. Na državni proslavi v počastitev praznika, ki zaznamuje plebiscit o ustanovitvi nove neodvisne samostojne države Slovenije, ki je bil 23. decembra leta 1990, in razglasitev rezultatov glasovanja tri dni pozneje, to je 26. decembra, je govoril Janko Veber, predsednik državnega zbora. V letu 2014 se bo zagotovo dogajalo marsikaj, kar bo odločalo tudi o politični prihodnosti Slovenije. Bolj od vsega drugega si želimo, da bi v letu 2014 Slovenija rešila svoje težave in ponovno krenila na pot razvoja in razcveta. V takem duhu, pričakovanjih in željah izrekamo voščila in najboljše želje bralkam in bralcem Novega glasa ter vsem Slovincem v domovini, zamejstvu, zdomstvu in izseljenstvu.

Marijan Drobež

Janez Janša

hovanikom, objavljenim v časniku Delo dne 16. decembra, ni mogel kaj, da ne bi vanj vključil tudi Janeza Janšo. Nekdanjega ministra je vprašal, "kako gleda

Druga faza reševanja bančne krize

Skrivnosti delovanja slabe banke

Začenja se druga faza velikega podviga slovenske države. Bančni stresni testi so javni in razkriti, potrebno je vzeti "pot pod nož" in se čim prej rešiti bremen naslednjih kreditov in slabih posojil. Plan, ki ga je predstavila slovenska vlada, je začel intenzivno teči po objavi stresnih testov. Najprej je svoje privoljenje k dokapitalizaciji treh največjih bank dala Evropska komisija: to se je zgodilo sredi prejšnjega tedna. Država je tako v ožilje NLB, NKBM in Abanko lahko vbrizgnila življenjsko limfo v višini 3 milijard evrov. Po tej prvi šok terapiji je na vrsti drugi, morda najbolj občutljiv del posega. Prenos slabih terjatev na

drave poslovne prakse. Ko se te umazanije nabere toliko, da se zabaše motor kreditiranja posameznih bank (kar je pravzaprav osnovna bančna dejavnost), je potrebno takoj posredovati, da greznica ne zalije države. No, v Sloveniji so kar nekaj časa živeli z zabasanimi greznicami. A najprej so si zatiskali nos, da ne bi vohali neprijetnih vonjav, kasneje so, ko je začelo zalivati, tudi zamižali na eno oko, češ da tega niso opazili. Intervencija je nastopila šele, ko se je oglasil evropski sosed in sam opozoril na nevarno stanje in na smrad.

Takrat je Slovenija na vrat na nos sestavila program, kako zaudarjajočo

navadne terjatve prodale na trgu.

Kako bo delovala slaba banka?

Prenos slabih terjatev z bank na slabo banko ima svojo dinamiko. Ocena slabih terjatev v treh največjih bankah je znašala 4,5 milijarde evrov. A to je ocena pred slabitvijo: gre za nerealno oceno o vrednosti terjatev, kot so bile ocenjene ob podpisu kreditnih pogodb. V postopku stresnih testov je bilo ocenjeno, da je njihova dejanska vrednost 1,7 milijarde evrov. Slaba banka bo za to ceno odkupila slabe terjatve od bank: v prvi fazi naj bi NLB prejela 711 milijonov evrov, NKBM pa 411 milijonov evrov. Kupnino bodo dobili v obliki državnih obveznic, ki jih bodo nato lahko zastavile pri ECB v zameno za posojila z nizkimi obrestnimi merami. Šlo bo torej za donosen posel za banki: od države bodo prejeli višje donose za obveznice, kot pa bodo znašali stroški zadolževanja, ki ga bodo odplačevali ECB. Na ta način bodo banke na račun svojih slabih terjatev celo profitirale.

Medtem bo slaba banka pregledala slabe terjatve, ki jih je prejela od bank (za to si je vzela 6 mesecev), jih spravila na realno tržno vrednost in jih skušala prodati na trgu. Po pisanju Finanac naj bi slaba banka terjatev ne konvertirala v lastništvo, niti naj ne bi kot upnica družb pošiljala v stečaj. Kredite naj bi po tej logiki preprosto skušala prodati na trgu in iz teh prodaj unovčiti zneske.

Česa so se že rešile banke?

Prvi prenosi slabih terjatev so bili že izpeljani. Gre za terjatve pomembnejših podjetij, predvsem takih, ki so pustila največjo luknjo in ki so (bila) najbolj na medijski tapeti. Pri Finanac so izpostavili predvsem dve skupini podjetij. Prva zajema nestrateske naložbe za banke. To so gradbeništvo, ki je tudi najbolj zadolžena panoga v Sloveniji (poleg propadlih SCT, Primorja in Vegrada, je tukaj na primer tudi Energoplan, eden od graditeljev Stožic). V to kategorijo spada tudi transportno podjetje Adria Airways, ki je sicer državni letalski prevoznik, a ima za sabo že večletno slabo poslovanje. Nazadnje so tu finančni holdingi (Sava, ACH). V drugo kategorijo spadajo podjetja, ki so še pri življenju, a enostavno ne morejo odplačevati kreditov. Najpomembnejši so Merkur, Mercator in Pivovarna Laško.

Gre za bremena, ki jih banke enostavno niso več uspele prenašati. Potem ko si je ta bremena naložila država (po slabi banki), je žogica spet na strani bank: ponovno bo potrebno zagnati kreditno aktivnost, a tokrat pametno in premišljeno. Še enega vala krize, kakršno že sedaj doživlja, bi Slovenija ne preživela.

Andrej Čermic

slabo banko. Tudi ta del je bil sicer izveden s takojšnjo, "šok teorijo" konec prejšnjega tedna. Dobičkonosno upravljanje s prenesenimi terjatvami pa bo zahtevalo nekoliko več časa.

Zakaj slaba banka?

Slaba banka je eden od načinov, kako očistiti "onesnaženi bančni sistem", kakršen je v Sloveniji. Gre dejansko za ad hoc ustanovljeno družbo, za katero stoji država. Logika v njenem ozadju pa je taka: banke, ki so motor pri zagonu državnega gospodarstva, morajo biti očiščene vse umazanije, ki se je tam nabrala v letih. Umazanijo predstavljajo netransparentno podeljeni krediti, "prijateljsko" poslovanje s privilegiranimi komitentami, nepreverjene garancije pri večjih posojilih in podobne nez-

greznico očistiti. Potrebna je bila seveda šok terapija, ki bo po oceni Finanac davkoplačevalce stala 5,9 milijarde evrov. Po dokapitalizaciji bank in prenosu slabih kreditov naj bi bil bančni sektor zasilon očiščen. Umazanija pa kljub vsemu še vedno ostane in jo je potrebno predelati in po možnosti reciklirati, da ne bo onesnaževala okolja še naprej. In na tem mestu stopita v ospredje vloga in pomen slabe banke. Če sklenemo torej: zakaj slaba banka? Zato, da po šok terapiji takojšnjega očiščenja bank na daljši rok skuša "sanirati" tudi vso umazanijo (slabe kredite), ki je zabasala bančni motor. Misija nemogoče slabe banke je torej "rehabilitacija slabih kreditov", ki naj bi se kasneje kot

Kratke

Obvestilo o statusu g. Mirka Krašovca

Na Slovenski škofovski konferenci so objavili obvestilo Apostolske nunciature v Republiki Sloveniji v zvezi s statusom g. Mirka Krašovca. Obvestilo se glasi:

Znano je, da gospod Mirko Krašovec ob različnih priložnostih predstavlja svoje poglede na finančni zlom mariborske nadškofije. Kljub temu da je prejel (posebna) navodila in jih tudi uradno sprejel, gospod Mirko Krašovec čas namenjen pokori v samostanu v Št. Pavlu v Labotski dolini (v Avstriji) izrablja za širjenje informacij, ki niso skladne z ugotovitvami formalnih preiskav organov, ki jih je ustanovil Sveti sedež. Zato je primerno pojasniti zadevo in razglasiti kanonične kazni, ki so bile naložene gospodu Mirku Krašovcu zaradi dokazanih nezakonitih dejanj v času opravljanja službe ekonomista mariborske nadškofije.

Glede na brezprizivno odločitev pristojne cerkvene oblasti je bil gospodu Mirku Krašovcu odvzet naziv kanonika Mariborskega metropolitanskega kapitlja z vsemi pripadajočimi dolžnostmi, možnostmi, beneficijami, privilegiji, častmi, insignijami in ugodnostmi. Odvzete so mu bile tudi vse naloge in zadolžitve, ki mu jih je podelil njegov ordinarij. Ob tem gospoda Mirka Krašovca veže dolžnost bivanja v opatiji Št. Pavel v Labotski dolini (v Avstriji) za čas enega leta z namenom, da premišljuje o svoji hudi odgovornosti v povezavi z očitanimi dogodki in o odnosu med človekom, materialnimi dobrinami in Cerkvijo v luči vere. Za čas bivanja v samostanu mu je bila naložena tudi prepoved javnega izvrševanja duhovniške službe.

Ob naložitvi ustnih navodil gospodu Krašovcu decembra 2012 je bil z navodili seznanjen samo on in njegov ordinarij, saj pregled odgovornosti ostalih vpletenih oseb v finančni zlom mariborske nadškofije (med temi tudi škofov) še ni bil zaključen. Sedaj, ob sklepu teh postopkov, se kazni, ki so bile naložene gospodu Krašovcu in ki jih je takrat tudi sprejel, lahko objavijo. V tem kontekstu je potrebno pojasniti in razumeti pomen izraza "sobotno leto", ki je bil takrat uporabljen za opis Kraševčevega umika iz javnega življenja mariborske nadškofije.

4. nočni pohod z božičnim koncertom na Mengorah

Kulturno turistično društvo Modrejčan sem prireja v soboto, 28. decembra 2013, 4. nočni pohod z božičnim koncertom na Mengorah.

Program obsega: ob 16.30 srečanje starejših vaščanov Modrejc; ob 17.30 start nočnega pohoda iz središča Modrejc preko Bučenice na Mengore; ob 20.00 božični koncert v cerkvi na Mengorah (Oktet Aljaž).

Pohodu sledi druženje na Modrejcah.

Vljudno vabljeni!

Topla kosila tudi za socialno ogrožene na Goriškem

Socialno in materialno ogroženi občani, ki si ne morejo zagotoviti dnevnega topllega obroka, bodo po novem letu lahko dobili brezplačni obrok v nekaterih javnih ustanovah na Goriškem. V začetku bo na voljo okrog 50 obrokov dnevno, bone zanj pa bodo lahko uporabniki dobili na Rdečem križu.

Pobudo za brezplačni delitev topllega obroka je dal Dom upokojencev Nova Gorica, kjer so izrazili pripravljenost, da bi se kosila, ki jim dnevno ostajajo, razdelila med socialno in materialno ogrožene občane.

Mestni občini Nova Gorica se je zdel predlog v teh kriznih časih humana in dobrodošla pomoč, zato so k sodelovanju povabili tudi Dijaški dom Nova Gorica, ki je prav tako pripravljen pomagati. K sodelovanju so brez pomislekov pristopili tudi Območno združenje Rdečega križa Nova Gorica, Center za socialno delo Nova Gorica, Medobčinsko društvo prijateljev mladine za Goriško, Humanitarno društvo KID, Goriška območna Karitas, Društvo prostovoljcev Vincencijeve zveze dobrote Miren ter Vrtec Nova Gorica. O sodelovanju se dogovarjajo tudi z osnovnimi šolami v Novi Gorici.

S humanitarno akcijo poskušajo vsaj malo popeljati prihajajoče praznike ter omiliti stiske posameznikov in družin, ki so zaradi gospodarske krize žal prisotne tudi v njihovem okolju. Dom upokojencev Nova Gorica in Dijaški dom sta v sodelovanju z vsemi prej naštetimi organizacijami organizirala brezplačno kosilo za socialno ogrožene prvič že 24. decembra, redno pa bosta to humanitarno dejavnost začela opravljati takoj po praznikih. "Če se bo število prosilcev za dnevni topli obrok povečalo, bomo ukrepali in poiskali tudi druge ponudnike. Za zdaj začnemo s ponudbo petdesetih kosil", je za STA povedala načelnica za družbene dejavnosti na novogoriški občini Marinka Saksida in poudarila, da bi brez tesnega sodelovanja med omenjenimi organizacijami težko izvedli tako akcijo.

Doslej je za dnevne tople obroke skrbelo Društvo prostovoljcev Vincencijeve zveze dobrote Miren, ki je vozilo pripravljeno hrano in jo delilo brezdomcem. Žal pa le-ti doslej še niso dobili ustreznih prostorov, tako da so morali tople obroke deliti in jesti kar na ulici v centru Nove Gorice.

CINE

CITTÀ FIERA

piazza Italia

Vstop*
KINO
+ PIZZA
+ PIJAČA

* VELJA SAMO ZA FILME "2D"

OD
10€

CINEMA

TICKET

231769

SHOP & PLAY

Città Fiera

NAJVEČJE TRGOVSKO SREDIŠČE V DEŽELI

www.cittafiera.it

Pomembna obletnica

Dr. Mihael Toroš (1884–1963)

Koprski škof Jurij Bizjak bo v soboto, 28. decembra, ob 10. uri na Sveti Gori pri Gorici vodil somaševanje ob 50-letnici smrti dr. Mihaela Toroša, apostolskega administratorja slovenskega dela goriške nadškofije, ustanovitelja Malega semenišča v Vipavi in časnika Družina. "Brž ko sem bil imenovan za apostolskega administratorja na Goriškem, sem si postavil dva cilja: da bi dosegel za naš duhovniški naraščaj malo semenišče, za vse naše ljudi pa verski list, ki so ga tako potrebni in si ga tako žele. Lejte jo tukaj, dragi duhovniki in verniki, Družino, verski list za goriško administraturo". Tako je v prvi številki Družine, ki je izšla 7. maja 1952, zapisal dr. Mihael Toroš. Po dolgem in napornem prizadevanju mu je uspelo urediti oboje in s tem se je zapisal v zgodovino Cerkve na Slovenskem, saj je malo semenišče v Vipavi kasneje postalo vzgojni zavod za duhovniške kandidate ne le za Primorsko, Družina pa se je iz skromnega verskega lista sprva samo za Goriško razvila v vsebinsko bogat slovenski katoliški tednik. Sredi septembra leta 2006 je bil v Rimu Torošev simpozij, na katerem so predavatelji z različnih vidikov osvetlili življenje in

delovanje dr. Mihaela Toroša, ki se ga spominjamo ob petdesetletnici njegove smrti.

Od rojstne Medane do groba v svetogorski baziliki Mihael Toroš je bil vse življenje navezan na rodna Brda in ljubil je svojo Medano, kjer se je rodil 12. avgusta 1884 v družini revnejšega kmeta. Po zaslugi domačega vikarja in nadučitelja je po ljudski šoli šel v goriško gimnazijo. Po maturi leta 1906 je vstopil v bogoslovno semenišče in po tretjem letniku ga je nadškof Sedej 18. julija 1909 posvetil v duhovnika. Nove maše ni pel v Medani, ampak na Brezjah v ožjem družinskem krogu. Kot kaplan je služboval v Dornberku in Rihemberku (Braniku) in postal znan po svoji točnosti in natančnosti. Februarja 1914 je zbolel in se je zdravil v raznih krajih, nazadnje na Dunaju in tam je diplomiral iz civilnega prava. Leta 1921 je v Rimu z odliko diplomiral še iz cerkvenega prava. Po vrnitvi v Gorico je v bogoslovnem semenišču prevzel pouk cerkvenega prava, ki ga je predaval vse do leta 1947, ko je bil (2. julija) imenovan za apostolskega upravitelja poreško-puljske škofije, po nasilni odstranitvi dr. Franca Močnika 12. oktobra 1947 pa še

za upravitelja jugoslovanskega dela goriške nadškofije. Ko je bil upraviteljstva v Poreču razrešen, se je 14. julija 1950 naselil v frančiškanskem samostanu na Kapeli (Kostanjevici) pri Novi Gorici. Tam je sam upravljal in hotel upravljal vse posle kot "izreden administrator v izrednih razmerah". Od vsega začetka je navezal stike z revolucionarno oblastjo ter se iskreno in dobronamerno trudil za ureditev odnosov med Cerkvijo in državo. Njegova življenjska pot se je iztekla 29. decembra 1963 na Kapeli, zadnji dan leta 1963 je bil položen k večnemu počitku v svetogorski baziliki v grobnico poleg nadškofa Sedeja.

Ustanovitelj malega semenišča v Vipavi in Družine
Dne 25. avgusta 1950 je dr. Toroš izdal odlok o ustanovitvi Slovenskega malega semenišča z notranjo šolo. Državni pristanek je prišel 10. oktobra 1950: predvideval je odprtje gimnazije kot

verske šole za pripravo duhovniškega naraščaja. 6. septembra leta 1952 je semenišče sprejelo prvih 19 gojencev. Ob 'tržaški krizi' oktobra 1954 je semenišče zasedla vojaščina. Po dolgotrajnih in mučnih pogajanjih je bilo v šolskem letu 1955–1956 ponovno odprto in je tokrat sprejelo 13 gojencev. Ko je oblast ukinila višjo gimnazijo v Vipavi, je Toroš v Malem semenišču v Vipavi ustanovil Srednjo versko šolo. Leta 1959 se je odprlo potrebam mariborske škofije, leta 1962 pa še ljubljanske nadškofije. Drugo veliko delo, s katerim se je proslavil Mihael Toroš, je bila ustanovitev verskega lista Družina. Dne 7. maja 1952 je v nakladi 18.000 izvodov izšla prva številka Družine. Po Toroševi smrti je izdajateljsko vlogo prevzel dr. Janez Janko, zadnji apostolski administrator in prvi škof obnovljene koprške škofije. Izdajateljsko vlogo so leta 1965 prevzele vse tri slovenske škofije.

Minuli petek, 20. t. m., je goriški nadškof Carlo Maria Redaelli z vodjo goriške Karitas g. Paolom Zuttonom in drugimi sodelavci predstavil nove oblike pomoči najbolj potrebnim, ki jih je pri nas vse več, saj "je kriza vse globlja in vse bolj huda". Pri goriški Karitas so se odločili, da odslej ne bodo delili več gole denarne pomoči potrebnim, ampak jim bodo pomagali poiskati delo. V ta namen imajo za sedaj zbranih okrog 150 tisoč evrov, tretjino je dala Fundacija Goriške hranilnice, tretjino goriška nadškofija, ostalo dobrotniki. Pomoč bo torej v obliki delovnih "voucherjev", s katerimi bodo potrebni poleg pomoči prejeli tudi dostojanstvo zaposlitve, začasne, a vsaj zaposlitve.

Štandreški vrtec Pika Nogavička Doživeto pričakovanje božičnih praznikov

Tudi v letošnjem šolskem letu v vrtcu Pika Nogavička izvajajo projekt *Skupaj je lepše*. V vrtcu namreč sobivajo z ita-

izkušenj, ki so si jih otroci in vzgojiteljice pridobili v lanskem šolskem letu pri projektu "Mali umetniki" in ob sodelovanju z ustvarjalcem Chrisom Gil-

lijanskim oddelkom in vsem se zdi prav in lepše, da celo šolsko leto sodelujejo in izvajajo skupne dejavnosti, od medsebojnega spoznavanja, ob petju in plešu, do likovnih in raznovrstnih glasbenih izraznosti. To sodelovanje pride najbolj do izraza v božičnem času. Letos so otroci pod mentorstvom vzgojiteljic pripravili jaslice, okraske za božično drevo in skupaj nastopili na Prazniku miru in prijateljstva v štandreški cerkvi. Letošnje jaslice so nastale izključno iz odpadnega in naravnega materiala. Vse figure in pokrajina so izdelane iz embalažnega kartona, storžev in lubja. Tehnika izdelovanja je sad-

mourjem in Jano Pecar. Sodelovanje med slovenskim in italijanskim vrtcem se bo nadaljevalo do konca šolskega leta z rednimi srečanji, skupnimi dejavnostmi, s sodelovanjem z goriškim CTA, obiskom gledaliških predstav in s skupnimi praznovanji v vrtcu. Zadnji dan pred božičnimi počitnicami so v vrtcu imeli v gosteh skupino dijakov srednje vzgojiteljske šole Vena Pilonia iz Ajdovščine, ki so otrokom odigrali predstavo o razvajeni mucu. Predstave so se udeležili tudi učenci 1. in 2. razreda OŠ F. Erjavca iz Štandreža. Tako so vsi otroci praznično doživeli zadnji dan pouka v pričakovanju zasluženih počitnic.

Naj postane NOVI GLAS tudi tvoj glas!

Novi naročniki bodo prejeli v dar letošnjo knjižno zbirko Goriške Mohorjeve družbe, ki jo sestavljajo naslednje knjige:

- KOLEDAR GMD 2014
- NEKDAJ V STARIH ČASIH - Spisi Rada Bednarika (1902-1975) in prispevki o njem
- Anamarija Volk Zlobec: O POLŽKU IZIDORJU in druge živalske zgodbe
- DOMAČE SLAŠČICE - 131 receptov najbolj priljubljenih primorskih in drugih sladic

NAROČNINA ZA LETO 2014:
za Italijo 45,00 evrov
za Slovenijo 48,00 evrov
za inozemstvo 100,00 evrov

PODPORNA NAROČNINA: 100,00 evrov

Poseben dar, ki ga brezplačno nudimo naročnikom, je prejem tednika v elektronski obliki (v formatu pdf), in sicer že ob sredah, dan pred izidom tiskane izdaje. Pišite nam na: noviglas@gmail.com

Obiščite nas tudi na naši spletni strani www.noviglas.eu ali na:
www.facebook.com/noviglas, www.twitter.com/noviglas, www.youtube.com/noviglas